2024/1356

22.5.2024

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2024/1356,

14. mai 2024,

millega kehtestatakse kolmanda riigi kodanike taustakontroll välispiiridel ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/817

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 77 lõike 2 punkte b ja d,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu riikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ([1]),

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ([2]),

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([3]),

ning arvestades järgmist:

(1) Schengeni ala loodi selleks, et saavutada liidu eesmärk luua sisepiirideta ala, kus on tagatud isikute vaba liikumine, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 3 lõikes 2. Kõnealuse ala hea toimimine sõltub liikmesriikide vastastikusest usaldusest ja välispiiri tõhusast haldamisest.

(2) Õigusnormid, millega reguleeritakse liidu liikmesriikide välispiire ületavate isikute piirikontrolli, on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2016/399 ([4]). Vaatamata kohaldatud patrull- ja vaatlustegevuse meetmetele võivad liikmesriigid puutuda kokku sellega, et piirikontrolli vältivad kolmanda riigi kodanikud ületavad riigipiire ebaseaduslikult. Selleks et arendada edasi liidu poliitikat eesmärgiga kontrollida isikuid ja tõhusalt jälgida Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 77 lõikes 1 osutatud välispiiride ületamist, tuleks võtta täiendavaid meetmeid olukordades, kus kolmanda riigi kodanikud peetakse kinni seoses välispiiride ebaseadusliku ületamisega, kus kolmanda riigi kodanik on maabunud pärast otsingu- ja päästeoperatsiooni, samuti kus kolmanda riigi kodanik avaldab piiripunktis soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks ega vasta sisenemise tingimustele. Käesolev määrus täiendab määrust (EL) 2016/399 nende olukordade suhtes. On oluline tagada, et neis olukordades tehakse kolmanda riigi kodanikele taustakontroll, et hõlbustada nende nõuetekohast tuvastamist ja võimaldada nad tõhusalt suunata asjakohasesse menetlusse, mis olenevalt asjaoludest võib olla rahvusvahelise kaitse andmise menetlus või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/115/EÜ ([5]) kohane menetlus. Selline kolmanda riigi kodanike taustakontroll peaks sujuvalt täiendama välispiiril tehtavat kontrolli või kompenseerima seda, et välispiiri ületamisel ei ole kõnealust kontrolli tehtud.

(3) Piirikontroll ei ole üksnes selle liikmesriigi huvides, mille välispiiril seda tehakse, vaid kõigi liikmesriikide huvides, kes on kaotanud piirikontrolli sisepiiridel. Piirikontroll peaks aitama vähendada ebaseaduslikku rännet, võidelda rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubandusega ning hoida ära ohtu liikmesriikide sisejulgeolekule, avalikule korrale, rahvatervisele ja rahvusvahelistele suhetele. Liikmesriigid peaksid piirikontrolli tegemisel tegutsema kooskõlas asjaomase liidu ja rahvusvahelise õigusega, sealhulgas 28. juuli 1951. aasta Genfi

([1]) ELT C 155, 30.4.2021, lk 58.
([2]) ELT C 175, 7.5.2021, lk 32.
([3]) Euroopa Parlamendi 10. aprilli 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 14. mai 2024. aasta otsus.
([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieeskirjad) (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).
([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98).

pagulasseisundi konventsiooniga, mida on muudetud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorgi protokolliga, rahvusvahelise kaitse kohustustega, eelkõige tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega, ja põhiõigustega. Rände tervikliku käsituse osana võimaldavad välispiiridel võetavad meetmed liikmesriikidel tegeleda keerulise olukorraga, kui samal ajal saabuvad nii rahvusvahelist kaitset vajavad isikud kui ka ebaseaduslikud rändajad.

(4) Määruse (EL) 2016/399 artikli 2 kohaselt koosneb piirikontroll piiripunktis tehtavast kontrollist ning piiripunktide vahel toimuvast patrull- ja vaatlustegevusest, et takistada kolmanda riigi kodanike selliseid piiriületusi, mis ei ole kõnealuse määruse kohaselt lubatud, või kontrolli vältimist piiril. Vastavalt määruse (EL) 2016/399 vaatlustegevuse sätetele peetakse isik, kes on ületanud piiri ebaseaduslikult ning kellel ei ole õigust viibida asjaomase liikmesriigi territooriumil, kinni ning tema suhtes rakendatakse direktiivi 2008/115/EÜ kohaseid menetlusi. Vastavalt määrusele (EL) 2016/399 ei tohiks piirikontrolli tegemine mõjutada pagulaste ja rahvusvahelist kaitset taotlevate isikute õigusi, eriti välja- või tagasisaatmise lubamatuse põhimõtte osas.

(5) Nii pärast kinnipidamist patrull- ja vaatlustegevuse ajal kui ka kontrollide käigus piiripunktides puutuvad piirivalveametnikud sageli kokku kolmanda riigi kodanikega, kes taotlevad rahvusvahelist kaitset ilma reisidokumentideta. Lisaks seisavad piirivalveametnikud mõnedel piirilõikudel samal ajal silmitsi inimeste massilise sissevooluga. Sellises olukorras on eriti raske ja tähtis tagada, et päringuid tehakse kõikides asjaomastes andmebaasides, et määrata õige menetlus nii kiiresti kui võimalik.

(6) Eelkõige peaks kolmanda riigi kodanike taustakontroll aitama kaasa selle tagamisele, et nad suunatakse võimalikult varakult asjakohasesse menetlusse ning et see menetlus jätkub katkestuste või viivitusteta. Samal ajal peaks taustakontroll aitama võidelda tavaga, et osa rahvusvahelise kaitse taotlejaid põgeneb pärast seda, kui neile on antud nende rahvusvahelise kaitse taotluse alusel luba siseneda liikmesriigi territooriumile, eesmärgiga esitada taotlus teises liikmesriigis või taotlust üldse mitte esitada.

(7) Rahvusvahelist kaitset taotlevate kolmanda riigi kodanike taustakontrollile peaks järgnema rahvusvahelise kaitse vajaduse kontrollimine. Ilma et see mõjutaks menetluse liiki peaks taustakontroll võimaldama koguda ja jagada kõnealuse vajaduse väljaselgitamiseks pädevate asutustega teavet, mis on nende jaoks oluline, et määrata kindlaks asjakohane menetlus taotluse läbivaatamiseks, kiirendades seega seda läbivaatamist. Taustakontroll peaks samuti aitama kaasa haavatavate isikute kindlakstegemisele varajases etapis, nii et kohaldatava menetluse kindlaksmääramisel ja selle läbiviimisel võetakse täielikult arvesse kõiki erivajadusi.

(8) Käesolevast määrusest tulenevad liikmesriikide kohustused ei tohiks piirata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1351 ([6]) kohaldamist.

(9) Käesolevat määrust tuleks kohaldada kolmanda riigi kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes, olenemata sellest, kas nad on avaldanud soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks või mitte, kes on kinni peetud seoses liikmesriigi välispiiri ebaseadusliku ületamisega maa-, mere- või õhuteed pidi, välja arvatud kolmanda riigi kodanike suhtes, kelle biomeetrilisi andmeid liikmesriik ei ole vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2024/1358 ([7]) kohustatud koguma muul põhjusel kui nende vanuse tõttu, ning samuti pärast otsingu- ja päästeoperatsiooni maabunud kolmanda riigi kodanike suhtes, kes ei vasta määruses (EL) 2016/399 sätestatud sisenemise tingimustele. Nende kolmanda riigi kodanike puhul, kes on maabunud pärast otsingu- ja päästeoperatsioone, ei tohiks käesoleva määruse kohaldamine piirata liikmesriigi kohustusi, mis tulenevad otsingu- ja päästeoperatsioone käsitlevast rahvusvahelisest õigusest. Käesolevat määrust tuleks kohaldada ka nende isikute suhtes, kes paluvad rahvusvahelist kaitset piiripunktis või transiiditsoonis ega vasta sisenemise tingimustele või olukorras, kus kolmanda riigi kodanikud avaldavad pärast seda, kui nad on saanud sisenemise loa määruse (EL) 2016/399 alusel humanitaarsetel kaalutlustel, riiklikes huvides või rahvusvaheliste kohustuste tõttu, soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks.

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1351, mis käsitleb varjupaiga- ja rändehaldust ning millega muudetakse määruseid (EL) 2021/1147 ja (EL) 2021/1060 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 604/2013 (ELT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1358, millega luuakse biomeetriliste andmete võrdlemise Eurodac-süsteem Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) 2024/1351 ja (EL) 2024/1350 ja nõukogu direktiivi 2001/55/EÜ tõhusaks kohaldamiseks, et tuvastada ebaseaduslikult riigis viibivad kolmanda riigi kodanikud ja kodakondsuseta isikud, ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europoli taotlusi andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/818 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 603/2013 (ELT L, 2024/1358, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj).

(10) Taustakontroll tuleks läbi viia iga liikmesriigi kindlaks määratud asjakohases ja sobivas kohas, kas välispiiril või selle läheduses, või teise võimalusena selle territooriumil muus kohas, võttes arvesse geograafiat ja olemasolevat taristut, tagades, et taustakontrolli saab teha viivitamata. Selliste liikmesriikide territooriumil ebaseaduslikult viibivate kolmanda riigi kodanike taustakontroll, kes on sisenenud liikmesriikide territooriumile, ületades ebaseaduslikult välispiiri ja kes ei ole liikmesriigis veel taustakontrolli läbinud, tuleks taustakontroll läbi viia asjakohases ja sobivas kohas, mille iga liikmesriik oma territooriumil määrab.

(11) Kolmanda riigi kodanikud, kes peavad läbima taustakontrolli, peaksid taustakontrolli ajal jääma taustakontrolliasutustele kättesaadavaks. Liikmesriigid peaksid nägema oma riigisiseses õiguses ette sätted, millega tagada kõnealuste kolmanda riigi kodanike kohalolu taustakontrolli ajal, et hoida ära põgenemist. Liikmesriigid võivad vajaduse korral ja iga juhtumit eraldi hinnates taustakontrolli läbivat isikut kinni pidada, kui muid leebemaid alternatiivseid sunnimeetmeid ei ole võimalik tulemuslikult kohaldada. Kinnipidamist tuleks kohaldada üksnes viimase abinõuna kooskõlas vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttega ning selle suhtes tuleks kohaldada tõhusat õiguskaitsevahendit kooskõlas riigisisese, liidu ja rahvusvahelise õigusega. Taustakontrolli ajal tuleks kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2024/1346 ([8]) asjakohaseid sätteid rahvusvahelise kaitse taotlejate suhtes ning direktiivis 2008/115/EÜ sätestatud asjakohaseid kinnipidamisnorme kolmanda riigi kodanike suhtes, kes ei ole avaldanud soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks.

(12) Alati, kui taustakontrolli tegemise ajal selgub, et asjaomane kolmanda riigi kodanik vastab määruses (EL) 2016/399 sätestatud kolmanda riigi kodanike sisenemise tingimustele, tuleks taustakontroll lõpetada ja asjaomasele kolmanda riigi kodanikule tuleks anda luba siseneda liikmesriigi territooriumile, ilma et see piiraks karistuste kohaldamist välispiiride ebaseadusliku ületamise eest mujal kui piiripunktides või muudel kui kõnealuses määruses osutatud kindlaksmääratud lahtiolekuaegadel.

(13) Võttes arvesse määrusega (EL) 2016/399 kolmanda riigi kodanikele kehtestatud sisenemise tingimustest tehtavate erandite eesmärki, ei tohiks selliste isikute suhtes, kelle sisenemiseks on liikmesriik kooskõlas selliste eranditega kõnealuse määruse alusel eraldi otsusega loa andnud, teha taustakontrolli hoolimata sellest, et nad ei vasta kõigile sisenemise tingimustele, välja arvatud juhul, kui nad avaldavad soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks.

(14) Iga kolmanda riigi kodanikku, kes peab läbima taustakontrolli, tuleks kontrollida, et tuvastada tema isik või kontrollida tema isikusamasust ja kontrollida, kas ta võib kujutada endast ohtu sisejulgeolekule või rahvatervisele. Kui isik avaldab piiripunktis soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks, tuleks kontrollide dubleerimise vältimiseks arvesse võtta piirikontrolli raames tehtud isiku tuvastamist ja julgeolekukontrolli.

(15) Pärast taustakontrolli lõpetamist tuleks asjaomane kolmanda riigi kodanik suunata kas rahvusvahelise kaitse taotluse registreerimiseks pädevatesse asutustesse või kohaldada direktiivi 2008/115/EÜ kohaseid menetlusi. Taustakontrolli käigus saadud asjakohane teave tuleks edastada pädevatele asutustele, et toetada iga üksikjuhtumi edasist hindamist, austades täielikult põhiõigusi. Vajaduse korral peaksid asjaomased pädevad asutused jätkama käesolevas määruses sätestatud kontrolle järgneva menetluse käigus. Direktiiviga 2008/115/EÜ kehtestatud korda tuleks hakata kohaldama alles pärast taustakontrolli lõppu. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1348 ([9]) sätteid rahvusvahelise kaitse taotluste registreerimise kohta tuleks kohaldada alles pärast taustakontrolli lõppu. See ei tohiks mõjutada asjaolu, et isikuid, kes avaldavad soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks kinnipidamise hetkel, piiripunktis tehtava piirikontrolli käigus või taustakontrolli ajal, tuleks pidada rahvusvahelise kaitse taotlejateks, kelle suhtes tuleks kohaldada määrust (EL) 2024/1348 ja direktiivi (EL) 2024/1346.

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1346, millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (ELT L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1348, millega luuakse rahvusvahelise kaitse ühine menetlus liidus ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2013/32/EL (ELT L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

(16) Isikutel, kes avaldavad soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks ja kelle suhtes liikmesriigid ei saa või enam ei saa kohaldada piiril toimuvat varjupaigamenetlust vastavalt määruse (EL) 2024/1348 piiril toimuva varjupaigamenetluse suhtes kehtiva erandi sätte alusel, tuleks üldjuhul lubada territooriumile siseneda.

(17) Taustakontrollile võib järgneda ka ümberpaigutamine määrusega (EL) 2024/1351 loodud solidaarsusmehhanismi või muu olemasoleva solidaarsusmehhanismi alusel,

(18) Kooskõlas määruses (EL) 2016/399 sätestatud eeldusega viibimise kestuse tingimuste täitmise kohta väljendab sissesõidutempel reisidokumendis isiku vastavust sisenemise tingimustele ja sisenemisluba. Kui sissesõidutempel või reisidokument puudub, võib seda pidada viiteks, et isik ei vasta sisenemise tingimustele. Kui võetakse kasutusele Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/2226 ([10]) loodud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem, mis võimaldab asendada templi elektroonilisse süsteemi tehtava kandega, muutub see eeldus usaldusväärsemaks. Seepärast peaksid liikmesriigid kohaldama taustakontrolli kolmanda riigi kodanike suhtes, kes juba viibivad liikmesriigi territooriumil ja kes ei suuda tõendada, et nad vastavad liikmesriikide territooriumile sisenemise tingimustele. Selliste kolmanda riigi kodanike taustakontroll on vajalik selle kompenseerimiseks, et neil eeldatavasti õnnestus Schengeni alale saabumisel vältida sisenemise kontrolli, ning seetõttu ei saanud neile keelata sisenemist ega suunata neid taustakontrollile järgnevasse asjakohasesse menetlusse. Samuti võib taustakontroll aidata käesolevas määruses osutatud andmebaaside kasutamise teel kindlaks teha, et asjaomane isik ei kujuta endast ohtu sisejulgeolekule. Kui taustakontroll liikmesriigi territooriumil on tehtud, tuleks asjaomaste kolmanda riigi kodanike suhtes kohaldada tagasisaatmismenetlust või juhul, kui nad taotlevad rahvusvahelist kaitset, asjakohast varjupaigamenetlust. Kolmanda riigi kodanike suhtes ei peaks tegema korduvat taustakontrolli.

(19) Liikmesriigid peaksid saama loobuda taustakontrolli tegemisest liikmesriigi territooriumil, kui nende territooriumil ebaseaduslikult viibiv kolmanda riigi kodanik saadetakse kahepoolsete lepingute või kokkulepete või kahepoolse koostööraamistiku alusel kohe pärast kinnipidamist tagasi teise liikmesriiki. Sellisel juhul peaks viivitamata taustakontrolli tegema liikmesriik, kuhu asjaomane kolmanda riigi kodanik tagasi saadeti.

(20) Käesolev määrus ei piira selliste riigisiseste õigusnormide kohaldamist, mis käsitlevad liikmesriigis ebaseaduslikult viibimises kahtlustatavate kolmanda riigi kodanike tuvastamist, et uurida lühikese, kuid mõistliku aja jooksul teavet, mis võimaldab kindlaks teha liikmesriigis viibimise ebaseaduslikkuse või seaduslikkuse.

(21) Ilma et see piiraks selliste liikmesriikide sisepiiridel kohaldatavate piirikontrollinormide kohaldamist, kus sellise piirikontrolli kaotamise otsust ei ole veel tehtud, tuleks sisepiiride ebaseadusliku ületamise tõttu kinni peetud kolmanda riigi kodanike taustakontrolli puhul, kui sellist piirikontrolli ei ole veel kaotatud, järgida käesolevas määruses kehtestatud norme, mis käsitlevad liikmesriigi territooriumil tehtavat taustakontrolli, ja mitte välispiiril tehtava taustakontrolli norme.

(22) Taustakontroll välispiiril tuleks lõpule viia võimalikult kiiresti ning see ei tohiks kesta kauem kui seitse päeva. Taustakontroll liikmesriigi territooriumil tuleks lõpule viia võimalikult kiiresti ning see ei tohiks kesta kauem kui kolm päeva. Liikmesriike ei tohiks takistada lõpetamast taustakontrolli läbiviimist välispiiril ega liikmesriigi territooriumil lühema aja jooksul, tingimusel et tehakse käesolevas määruses sätestatud kontrollid.

(23) Taustakontroll on Euroopa integreeritud piirihalduse osa. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1148 ([11]) Integreeritud Piirihalduse Fondi osana loodud piirihalduse ja viisapoliitika rahastut võib kasutada eeskätt selleks, et toetada liikmesriikide meetmeid, mis kuuluvad käesoleva määruse kohaldamisalasse, kooskõlas kõnealuse rahastu kasutamist reguleerivate normidega ja ilma et see piiraks muid sellest toetatavaid prioriteete.

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2226, millega luuakse riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem liikmesriikide välispiire ületavate kolmanda riigi kodanike riiki sisenemise ja riigist lahkumise andmete ja sisenemiskeeluandmete registreerimiseks ning määratakse kindlaks riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemile õiguskaitse eesmärgil juurdepääsu andmise tingimused ning millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ning määruseid (EÜ) nr 767/2008 ja (EL) nr 1077/2011 (ELT L 327, 9.12.2017, lk 20).

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (ELT L 251, 15.7.2021, lk 48).

(24) Selleks et saavutada taustakontrolli eesmärgid, tuleks tagada tugevam raamistik tihedamaks koostööks määruse (EL) 2016/399 piirikontrolli sättes osutatud pädevate riiklike asutuste, varjupaigamenetluse ja varjupaigataotlejate vastuvõtmise eest vastutavate asutuste, rahvatervise kaitse eest vastutavate asutuste ning direktiivi 2008/115/EÜ kohase tagasisaatmismenetluse läbiviimise eest vastutavate asutuste vahel. Liikmesriikidel peaks olema lubatud kasutada asjaomaste ametite volituste piires nende toetust, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/1896 ([12]) loodud Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (edaspidi „Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet“) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/2303 ([13]) loodud Euroopa Liidu Varjupaigaameti (edaspidi „Euroopa Liidu Varjupaigaamet“) toetust. Liikmesriigid peaksid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2011/36/EL ([14]) kaasama riiklikud lastekaitseasutused ning inimkaubanduse ohvrite avastamise ja tuvastamise eest vastutavad riiklikud ametiasutused, kui taustakontrolli käigus avastatakse inimkaubandusega seotud asjaolusid.

(25) Taustakontrolli käigus tuleks alati esikohale seada lapse huvid vastavalt Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „põhiõiguste harta“) artikli 24 lõikele 2. Taustakontrolli tuleks vajaduse korral alati tihedalt kaasata ka lastekaitseasutused, et tagada lapse huvide igakülgne arvessevõtmine kogu taustakontrolli ajal. Tuleks määrata esindaja, kes esindab ja abistab saatjata alaealist taustakontrolli ajal või kui esindajat ei ole määratud, tuleks määrata isik, kes on koolitatud kaitsma alaealise huve ja tema üldist heaolu. Vajaduse korral peaks see esindaja olema sama esindaja, kes on määratud direktiivi (EL) 2024/1346 saatjata alaealisi käsitlevate reeglite kohaselt. Koolitatud isik peaks olema isik, kes on määratud ajutiselt tegutsema esindajana kõnealuse direktiivi (EL) alusel, kui see isik on määratud.

(26) Käesoleva määruse kohaldamisel peaksid liikmesriigid tagama inimväärikuse austamise ning nad ei tohiks diskrimineerida isikuid soo, rassi, nahavärvi, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu.

(27) Selleks et tagada taustakontrolli tegemise käigus vastavus liidu ja rahvusvahelisele õigusele, sealhulgas põhiõiguste hartale, peaks iga liikmesriik ette nägema seiremehhanismi ja võtma kasutusele selle sõltumatuse tagamiseks asjakohased kaitsemeetmed, nagu ÜRO Peaassamblee 20. detsembri 1993. aasta resolutsiooniga 48/134 vastu võetud Pariisi põhimõtete, Veneetsia komisjoni 15.–16. märtsil 2019. aastal toimunud 118. täiskogu istungil vastu võetud Veneetsia põhimõtete, ÜRO Peaassamblee 28. detsembri 2020. aasta resolutsiooni „Ombudsmani ja vahendavate institutsioonide roll inimõiguste, hea valitsemistava ja õigusriigi edendamisel ja kaitsmisel“ ning 18. detsembril 2002 ÜRO Peaassamblee 57. istungjärgu resolutsiooniga A/RES/57/199 vastu võetud piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni fakultatiivse protokolli järgimine. Selleks peaksid liikmesriigid saama kasutada juba olemasolevaid riiklikke põhiõiguste seire mehhanisme, mis on kooskõlas käesolevas määruses sätestatud nõuetega. Iga liikmesriigi ette nähtud seiremehhanism peaks hõlmama eelkõige nii põhiõiguste austamist seoses taustakontrolliga kui ka kinnipidamise suhtes kohaldatavate liidu ja riigisiseste normide ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimist. Nõukogu määrusega (EÜ) nr 168/2007 ([15]) loodud Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (edaspidi „Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet“) peaks kehtestama üldised suunised sellise seiremehhanismi loomise ja sõltumatu toimimise kohta. Lisaks peaks liikmesriikidel olema lubatud taotleda riikliku seiremehhanismi väljatöötamiseks Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti toetust. Liikmesriikidel peaks samuti olema lubatud küsida Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametilt nõu nende riigisisese seiremehhanismi metoodika väljatöötamise ja asjakohaste koolitusmeetmete kohta. Liikmesriikidel peaks samuti olema lubatud kutsuda asjaomaseid ja pädevaid riiklikke, rahvusvahelisi ja

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2019. aasta määrus (EL) 2019/1896, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1052/2013 ning (EL) 2016/1624 (ELT L 295, 14.11.2019, lk 1).

([13]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2303, mis käsitleb Euroopa Liidu Varjupaigaametit ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 439/2010 (ELT L 468, 30.12.2021, lk 1).

([14]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta direktiiv 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja selle vastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/629/JSK (ELT L 101, 15.4.2011, lk 1).

([15]) Nõukogu 15. veebruari 2007. aasta määrus (EÜ) nr 168/2007, millega asutatakse Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (ELT L 53, 22.2.2007, lk 1).

valitsusväliseid organisatsioone ja asutusi seires osalema. Sõltumatu seiremehhanism ei tohiks piirata määrusega (EL) 2019/1896 ette nähtud Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti põhiõiguste vaatlejate tehtavat põhiõiguste seiret, määruses (EL) 2021/2303 sätestatud seiremehhanismi, mille eesmärk on jälgida Euroopa ühise varjupaigasüsteemi operatiivset ja tehnilist rakendamist, nõukogu määruses (EL) 2022/922 ([16]) sätestatud hindamis- ja järelevalvemehhanismi ega olemasolevate riiklike ja rahvusvaheliste seireasutuste seiret. Liikmesriigid peaksid uurima väiteid põhiõiguste rikkumise kohta taustakontrolli käigus, sealhulgas tagama, et kaebusi menetletakse kiiresti ja asjakohasel viisil.

(28) Liikmesriigid peaksid varustama sõltumatut seiremehhanismi asjakohaste rahaliste vahenditega.

(29) Käesoleva määruse kohaste põhiõiguste seire nõuete täitmiseks ei piisa üksnes õiguskaitsevahendite olemasolust üksikjuhtudel või riiklike süsteemide olemasolust, mis jälgivad taustakontrolli tõhusust.

(30) Taustakontrolliasutused peaksid täitma taustakontrolli kokkuvõtte. Kokkuvõte tuleks edastada asjakohasel viisil, sealhulgas digivahendite abil, rahvusvahelise kaitse taotlusi registreerivatele asutusele või tagasisaatmismenetluse valdkonnas pädevale asutusele, sõltuvalt sellest, kumba asutusse isik on suunatud.

(31) Käesolev määrus ei piira meetmeid, mida võetakse kooskõlas riigisisese õigusega, et teha kindlaks asjaomase isiku samasus, või hinnata ohtu sisejulgeolekule.

(32) Teave tuleks taustakontrolli kokkuvõttes esitada nii, et seda saab järgneva varjupaiga- või tagasisaatmismenetluse käigus halduslikult ja kohtulikult läbi vaadata. Isikul, kes peab läbima taustakontrolli, peaks olema võimalus teatada taustakontrolli asutustele, et kokkuvõttes esitatud teave ei ole õige. Kõik sellised teated tuleks registreerida taustakontrolli kokkuvõttes, ilma et see kontrolli lõpuleviimist edasi lükkaks.

(33) Taustakontrolli kokkuvõttes sisalduv teave tuleks teha asjaomasele isikule kättesaadavaks kas paberil või elektrooniliselt, välja arvatud teave, mis on seotud asjaomastes andmebaasides päringute tegemisega julgeolekukontrolli eesmärgil. Alaealiste puhul tuleks taustakontrolli kokkuvõttes sisalduv teave esitada lapse eest vastutavale täiskasvanule või täiskasvanutele. Saatjata alaealiste puhul tuleks taustakontrolli kokkuvõttes sisalduv teave esitada lapse esindajale või isikule, kes on koolitatud kaitsma alaealise huve ja tema üldist heaolu.

(34) Taustakontrolli käigus tuleks andmeid alati töödelda kooskõlas kohaldatava liidu andmekaitseõigusega, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679 ([17]).

(35) Taustakontrolli käigus võetud biomeetrilised andmed koos andmetega, millele on osutatud sätetes, mis käsitlevad rahvusvahelise kaitse taotlejate, kolmanda riigi kodanike ja kodakondsuseta isikute, kes on kinni peetud seoses välispiiri ebaseaduslikku ületamisega, liikmesriigis ebaseaduslikult viibivate kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute ning määruse (EL) 2024/1358 otsingu- ja päästeoperatsiooni tulemusel maabunud kolmanda riigi kodanike või kodakondsuseta isikute biomeetriliste andmete kogumist ja edastamist, peaksid pädevad asutused edastama kõnealuse määrusega loodud Eurodac-süsteemi (edaspidi „Eurodac“) kõnealuses määruses sätestatud tähtaegadeks.

(36) Taustakontrolli läbivad kolmanda riigi kodanikule peaksid kvalifitseeritud meditsiinitöötajad tegema esialgse tervisekontrolli, et teha kindlaks, kas isik vajab viivitamata ravi või kas ta tuleb rahvatervise huvides isoleerida. Kvalifitseeritud meditsiinitöötajad peaksid iga kolmanda riigi kodaniku üldise seisundiga seotud meditsiiniliste asjaolude põhjal saama otsustada, et täiendav tervisekontroll ei ole taustakontrolli ajal vajalik. Esialgse

([16]) Nõukogu 9. juuni 2022. aasta määrus (EL) 2022/922, mis käsitleb Schengeni *acquis*' kohaldamise kontrollimiseks hindamis- ja järelevalvemehhanismi kehtestamist ja toimimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1053/2013 (ELT L 160, 15.6.2022, lk 1).

([17]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

tervisekontrolli peaksid tegema kvalifitseeritud meditsiinitöötajad, kes kuuluvad ühte järgmistest Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni vastutusalasse kuuluvate ametite rahvusvahelise ühtse klassifikaatori ISCO-08 klassifikatsiooni kategooriatest: 221 arstid, 2221 õendusspetsialistid või 2240 parameedikud.

(37) Tuleks teha esialgne haavatavuse kontroll, et teha kindlaks isikud, kelle puhul on märke sellest, et nad on haavatavad, piinamise või muu ebainimliku või alandava kohtlemise ohvrid, kodakondsuseta isikud või kellel võivad olla vastuvõtu või menetlusega seotud erivajadused direktiivi (EL) 2024/1346 ja määruse (EL) 2024/1348 tähenduses. See ei piira edasise hindamise läbiviimist järgnevates menetlustes pärast taustakontrolli lõpuleviimist. Haavatavuse kontrolli peaksid tegema selleks koolitatud taustakontrolliasutuste spetsialistid.

(38) Taustakontrolli tegemise ajal tuleks kõigile asjaomastele isikutele tagada elatustase, mis on kooskõlas põhiõiguste hartaga, ning neil peaks olema juurdepääs erakorralisele arstiabile ja haiguste põhiravile. Erilist tähelepanu tuleks pöörata haavatavatele isikutele, nagu rasedad, eakad, üksikvanemaga pered, kergesti äratuntava füüsilise või vaimse puudega isikud, psühholoogilise või füüsilise trauma tõttu nähtavalt kannatanud isikud ning saatjata alaealised. Eelkõige alaealisele tuleks anda teavet lapsesõbralikul ja eakohasel viisil. Kõik taustakontrolliga seotud ülesannete täitmises osalevad asutused peaksid teatama igast täheldatud või neile teatatud haavatavuse olukorrast, austama inimväärikust, eraelu puutumatust ning hoiduma diskrimineerimisest.

(39) Kuna kolmanda riigi kodanikel, kes peavad läbima taustakontrolli, ei pruugi olla välispiiri seaduslikuks ületamiseks vajalikke isikut tõendavaid ja reisidokumente, tuleks taustakontrolli osana läbi viia isiku tuvastamise või isikusamasuse kontrolli menetlus.

(40) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustega (EL) 2019/817 ([18]) ja (EL) 2019/818 ([19]) loodi ühine isikuandmete hoidla (CIR), et hõlbustada selliste isikute õiget tuvastamist, kes on registreeritud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis (EES), nõukogu otsusega (2004/512/EÜ ([20]) loodud viisainfosüsteemis (VIS), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1240 ([21]) loodud Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemis (ETIAS), Eurodacis või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/816 ([22]) loodud kesksüsteemis nende liikmesriikide kindlakstegemiseks, kellel on teavet kolmanda riigi kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste kohta (ECRIS-TCN), sealhulgas selliste tundmatute isikute õiget tuvastamist, kes ei ole võimelised oma isikusamasust tõestama, ning aidata sellele kaasa. Selleks sisaldab ühine isikuandmete hoidla üksnes EESis, VISis, ETIASes, Eurodacis ja ECRIS-TCNis registreeritud identiteedi-, reisidokumendi ja biomeetrilisi andmeid, mis on üksteisest loogiliselt eraldatud. Ühises isikuandmete hoidlas säilitatakse üksnes selliseid isikuandmeid, mis on isiku täpseks tuvastamiseks rangelt vajalikud. Ühises isikuandmete hoidlas olevad andmed kustutatakse automaatselt, kui need alussüsteemidest kustutatakse. Ühises isikuandmete hoidlas päringu tegemise teel saab isikuid usaldusväärselt ja ammendavalt tuvastada või nende isikusamasust kontrollida ning see võimaldab teha korraga kiiresti ja usaldusväärselt päringu kõikide selliste identiteediandmete hulgas, mis on salvestatud EESis, VISis, ETIASes, Eurodacis ja ECRIS-TCNis, tagades samal ajal andmete kaitse ning vältides andmete tarbetut töötlemist ja dubleerimist.

([18]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/817, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik piiride ja viisade valdkonnas ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2016/399, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1726 ja (EL) 2018/1861 ning nõukogu otsuseid 2004/512/EÜ ja 2008/633/JSK (ELT L 135, 22.5.2019, lk 27).

([19]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/818, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik politsei- ja õiguskoostöö, varjupaiga järände valdkonnas ning muudetakse määrusi (EL) 2018/1726, (EL) 2018/1862 ja (EL) 2019/816 (ELT L 135, 22.5.2019, lk 85).

([20]) Nõukogu 8. juuni 2004. aasta otsus 2004/512/EÜ viisainfosüsteemi (VIS) kehtestamise kohta (ELT L 213, 15.6.2004, lk 5).

([21]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. septembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1240, millega luuakse Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS) ning muudetakse määrusi (EL) nr 1077/2011, (EL) nr 515/2014, (EL) 2016/399, (EL) 2016/1624 ja (EL) 2017/2226 (ELT L 236, 19.9.2018, lk 1).

([22]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/816, millega luuakse kesksüsteem nende liikmesriikide väljaselgitamiseks, kellel on teavet kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste kohta, et täiendada Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS-TCN), ning muudetakse määrust (EL) 2018/1726 (ELT L 135, 22.5.2019, lk 1).

(41) Selleks et tuvastada sellised isikud või kontrollida nende isikusamasust, kes peavad läbima taustakontrolli, tuleks taustakontrolli osana teha isiku juuresolekul isikusamasuse kontroll ühises isikuandmete hoidlas. Isikusamasuse kontrolli käigus tuleks isiku biomeetrilisi andmeid võrrelda ühises isikuandmete hoidlas olevate andmetega. Kui isiku biomeetrilisi andmeid ei saa kasutada või kui nende andmetega päringut teha ei õnnestu või kui päringutabamus puudub, võiks päringu teha isiku identiteediandmete ja reisidokumendi andmete kombinatsiooni alusel, kui need andmed on olemas, või asjaomase kolmanda riigi kodaniku esitatud või temalt saadud andmete või teabe alusel. Vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtete kohaselt ning kui päringust selgub, et ühises isikuandmete hoidlas on kõnealuse isiku kohta andmeid, peaks liikmesriigi ametiasutustel olema juurdepääs ühisele isikuandmete hoidlale, et tutvuda nimetatud isiku identiteediandmete, reisidokumendi andmete ja biomeetriliste andmetega, ilma et ühine isikuandmete hoidla annaks teavet selle kohta, millisesse ELi infosüsteemi andmed kuuluvad.

(42) Kuna määrustes (EL) 2019/817 ja (EL) 2019/818 on ette nähtud, et tuvastamiseks võib ühist isikuandmete hoidlat kasutada üksnes EESis, VISis, ETIASes, Eurodacis ja ECRIS-TCNis registreeritud isikute nõuetekohase tuvastamise hõlbustamiseks ja sellele kaasa aitamiseks politseikontrollide käigus liikmesriikide territooriumil, tuleks neid määrusi muuta, et näha lisaeesmärgina ette ühise isikuandmete hoidla kasutamine isikute tuvastamiseks või nende isikusamasuse kontrollimiseks taustakontrolli ajal. Määruse (EL) nr 2019/818 puhul tuleks see muudatus teha muutuva geomeetriaga seotud põhjustel mitte käesoleva, vaid teise määrusega.

(43) Võttes arvesse, et paljudel isikutel, kes suunatakse taustakontrolli, ei pruugi olla kaasas reisidokumente, peaks taustakontrolliasutustel olema juurdepääs nende isikute muudele asjakohastele dokumentidele juhul, kui nende isikute biomeetrilisi andmeid ei ole võimalik kasutada või need ei anna ühises isikuandmete hoidlas tehtud päringu korral tulemusi. Samuti tuleks ametiasutustele anda luba kasutada nende dokumentide andmeid, välja arvatud biomeetrilisi andmeid, võrdlemiseks asjakohastes andmebaasides olevate andmetega.

(44) Kui need ametiasutused, kes suunasid isiku taustakontrolli, tuvastasid isiku või kontrollisid tema isikusamasust piirikontrolli käigus piiripunktis või tegid patrull- ja vaatlustegevuse või politseikontrollide käigus välispiiril või territooriumil päringuid andmebaasides, tuleks need toimingud lugeda taustakontrolli osaks ja neid ei tohiks korrata, välja arvatud juhul, kui esinevad erilised asjaolud, mis õigustaksid nende toimingute uuesti tegemist. Biomeetriliste andmete kogumine nii isiku tuvastamiseks või isikusamasuse kontrolliks kui ka isiku registreerimiseks määruse (EL) 2024/1358 nõuete kohaselt peaks taustakontrolli raames toimuma üks kord.

(45) Käesoleva määruse rakendamise ühetaoliste tingimuste tagamiseks tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et võimaldada tal kehtestada andmete saamise üksikasjalik kord ja spetsifikatsioonid ning täpsustada taustakontrolli tegevate asutuste, INTERPOLi riiklike keskbüroode ja Europoli riiklike üksuste vahelise koostöö korda sisejulgeolekule avalduva ohu kindlakstegemiseks. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011 ([23]).

(46) Taustakontrolli käigus tuleks kontrollida ka seda, kas asjaomaste kolmanda riigi kodanike sisenemine liitu võib kujutada endast ohtu sisejulgeolekule.

(47) Kuna taustakontrolli tehakse kolmanda riigi kodanikele, kes viibivad välispiiril ja kes ei vasta sisenemise tingimustele, kolmanda riigi kodanikele, kes on maabunud pärast otsingu- ja päästeoperatsiooni, kes ei vasta sisenemise tingimustele, ning liikmesriikide territooriumil ebaseaduslikult viibivatele kolmanda riigi kodanikele, peaks taustakontrolli osaks olev julgeolekukontroll olema vähemalt samal tasemel kui nendele kolmanda riigi kodanikele tehtav kontroll, kes taotlevad eelnevalt liitu sisenemiseks lühiajalist viibimise luba, vaatamata sellele, kas nende suhtes kehtib viisanõue või mitte.

([23]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

(48) Nende kolmanda riigi kodanike kohta, kes on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1806 ([24]) kohaselt kodakondsuse alusel viisanõudest vabastatud, on sätestatud määruses (EL) 2018/1240, et nad peavad lühiajaliseks liidus viibimiseks taotlema reisiluba. Enne reisiloa saamist tehakse asjaomastele isikutele julgeolekukontroll ja kontrollitakse nende esitatud isikuandmeid liidu andmebaasides – VISis, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustega (EL) 2018/1860 ([25]), (EL) 2018/1861 ([26]) ja (EL) 2018/1862 ([27]) loodud Schengeni infosüsteemis (SIS), EESis, ETIASes, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2016/794 ([28]) nimetatud eesmärgil töödeldavates Europoli andmetes, ECRIS-TCNis – ning INTERPOLi varastatud ja kaotatud reisidokumentide andmebaasis (SLTD) ja hoiatusteadetega seotud reisidokumentide andmebaasis (TDAWN). Kolmanda riigi kodanikud, kelle suhtes kehtib määruse (EL) 2018/1806 kohaselt viisanõue, suunatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustele (EÜ) nr 810/2009 ([29]) ja (EÜ) nr 767/2008 ([30]) enne viisa väljaandmist julgeolekukontrolli, mille käigus nende andmeid võrreldakse samades andmebaasides nagu viisanõudest vabastatud kolmanda riigi kodanike andmeid.

(49) Nende isikute andmeid, kes peavad läbima taustakontrolli, tuleks julgeoleku eesmärgil automaatselt võrrelda andmetega, mis sisalduvad samades süsteemides, mis VISi alusel on ette nähtud viisa, pikaajalise viisa ja elamisloa taotlejatele või ETIASe alusel reisiloa taotlejatele, st VISis, EESis, ETIASes, sealhulgas määruses (EL) 2018/1240 osutatud ETIASe jälgimisnimekirjas, SISis, ECRIS-TCNis seoses isikutega, kes on süüdi mõistetud seoses terroriaktide ja muude raskete kuritegudega, määruses (EL) 2016/794 osutatud ristkontrolli eesmärgil töödeldavates Europoli andmetes, SLTDis ja TDAWNis.

(50) Asjaomastes andmebaasides julgeoleku eesmärgil tehtavad päringud tuleks teha viisil, millega tagatakse, et nimetatud andmebaasidest saadakse üksnes julgeolekukontrollide tegemiseks vajalikud andmed. Piiripunktis või transiiditsoonis rahvusvahelise kaitse saamise soovi avaldanud isikute puhul tuleks taustakontrolli osana tehtava julgeolekukontrolli jaoks andmebaasides päringute tegemisel keskenduda nendele andmebaasidele, milles välispiiril piirikontrolli käigus päringuid ei tehtud, et vältida korduvate päringute tegemist.

(51) Kui see on põhjendatud, võiks taustakontrolli osana kontrollida ka kolmanda riigi kodanike valduses olevaid esemeid vastavalt liikmesriigi õigusele. Kõik julgeolekukontrolliga seoses kohaldatavad meetmed peaksid olema proportsionaalsed ja austama nende isikute inimväärikust, kes peavad taustakontrolli läbima. Taustakontrollis osalevad ametiasutused peaksid tagama, et austatakse asjaomaste inimeste põhiõigusi, sealhulgas õigust isikuandmete kaitsele ja väljendusvabadust.

(52) Kuna juurdepääs EESile, ETIASele, VISile ja ECRIS-TCNile on taustakontrolliasutuste jaoks vajalik, et teha kindlaks, kas isik võib kujutada endast ohtu sisejulgeolekule, tuleks muuta vastavalt määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/816, et näha ette kõnealused juurdepääsuõigused, mida nende määrustega pole praegu ette nähtud. Määruse (EL) 2019/816 puhul tuleks see muudatus teha muutuva geomeetriaga seotud põhjustel mitte käesoleva, vaid teise määrusega.

([24]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1806, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (ELT L 303, 28.11.2018, lk 39).

([25]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1860 Schengeni infosüsteemi kasutamise kohta ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks (ELT L 312, 7.12.2018, lk 1).

([26]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1861, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist piirikontrolli valdkonnas ning millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ja määrust (EÜ) nr 1987/2006 ning tunnistatakse see kehtetuks (ELT L 312, 7.12.2018, lk 14).

([27]) Euroopa parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1862, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalases koostöös ning millega muudetakse nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1986/2006 ning komisjoni otsus 2010/261/EL (ELT L 312, 7.12.2018, lk 56).

([28]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta määrus (EL) 2016/794, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol) ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2009/371/JSK, 2009/934/JSK, 2009/935/JSK, 2009/936/JSK ja 2009/968/JSK (ELT L 135, 24.5.2016, lk 53).

([29]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.9.2009, lk 1).

([30]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus) (ELT L 218, 13.8.2008, lk 60).

(53) Isiku tuvastamiseks või isikusamasuse kontrollimiseks ühises isikuandmete hoidlas päringute tegemiseks tuleks kasutada määrusega (EL) 2019/817 loodud Euroopa otsinguportaali.

(54) Taustakontrolliasutustel peaks olema võimalik kasutada Euroopa otsinguportaali, et teha kohaldataval juhul julgeolekukontrolli eesmärgil päringuid EESi, ETIASe, VISi, SISi ja ECRIS-TCNi, Europoli andmetes ning SLTD ja TDAWNi andmetes.

(55) Päringute tegemine liidu andmebaasides isiku tuvastamiseks või isikusamasuse kontrollimiseks või julgeolekukontrolliks võib olla õigustatud taustakontrolli tulemuslikuks rakendamiseks ja sama eesmärgi saavutamiseks, milleks iga andmebaas on loodud, st liidu välispiiri tulemuslikuks haldamiseks Euroopa integreeritud piirihalduse raames.

(56) Kui isiku tuvastamiseks või isikusamasuse kontrollimiseks või julgeolekukontrolliks saadakse päringutabamus, peaks taustakontrolli eest vastutav asutus kontrollima, kas ELi infosüsteemides või Europoli andmetes salvestatud andmed vastavad päringutabamuse andnud andmetele.

(57) Samuti peaks taustakontrolliasutustel olema võimalik kontrollida asjaomaseid riiklikke andmebaase isiku tuvastamise või isikusamasuse kontrollimise või julgeolekukontrolli raames kooskõlas riigisisese õigusega.

(58) Selleks et täita kohustust teha taustakontrolli käigus isiku tuvastamist või isikusamasuse kontrolli ja julgeolekukontrolli, teevad liikmesriigid, kes mõningaid Schengeni *acquis*' sätteid veel täielikult ei kohalda ning kellel seetõttu ei ole juurdepääsu kõigile ELi infosüsteemidele ja liidu andmebaasidele, isikute tuvastamiseks ja julgeolekukontrolli tegemiseks päringuid ainult nendes süsteemides ja andmebaasides, millele neil on juurdepääs.

(59) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt tugevdada liikmesriikide välispiire ületavate kolmanda riigi kodanike kontrolli ja näha ette kõigi nende kolmanda riigi kodanike tuvastamine või isikusamasuse kontroll, kes peavad läbima taustakontrolli, ning asjaomastes andmebaasides päringute tegemine, et teha kindlaks, kas isikud võivad kujutada ohtu sisejulgeolekule, ja aidata kaasa nende suunamisele asjakohastesse menetlustesse, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda meetmete ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(60) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Arvestades, et käesolev määrus põhineb Schengeni *acquis*'l, otsustab Taani kooskõlas kõnealuse protokolli artikliga 4 kuue kuu jooksul pärast käesolevat määrust käsitleva nõukogu otsuse tegemist, kas ta rakendab seda oma õiguses.

(61) Käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ ([31]). Seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel, see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

(62) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises) tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ ([32]) artikli 1 punktis A osutatud valdkonda.

([31]) Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

([32]) Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

(63) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis A osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes otsuse 2008/146/EÜ ([33]) artikliga 3.

(64) Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis A osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes otsuse 2011/350/EL ([34]) artikliga 3.

(65) Küprose puhul on käesolev määrus akt, mis põhineb Schengeni *acquis*'l või on muul viisil sellega seotud 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 1 tähenduses.

(66) Küprose puhul on nõukogu määruses (EÜ) nr 866/2004 ([35]) ette nähtud erinormid, mida kohaldatakse eraldusjoone suhtes, mis eraldab Küprose Vabariigi valitsuse tegeliku kontrolli all olevaid Küprose Vabariigi alasid aladest, mis jäävad Küprose Vabariigi valitsuse tegeliku kontrolli alt välja. Kuigi kõnealune eraldusjoon ei kujuta endast välispiiri, tuleb käesoleva määruse kohaselt kontrollida kõiki isikuid, kes ületavad eraldusjoont selleks volitatud või volitamata piiripunkti kaudu selleks, et võidelda kolmanda riigi kodanike ebaseadusliku sisserände vastu ning avastada ja vältida julgeolekuohtusid. Sellest järeldub, et taustakontrolli välispiiridel võib kohaldada ka nende kolmanda riigi kodanike suhtes, kes on kinni peetud seoses eraldusjoone ebaseadusliku ületamisega, ja nende suhtes, kes on avaldanud soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks selleks volitatud piiripunktides.

(67) Direktiiv (EL) 2024/1346 ei ole Taani, Norra, Islandi, Šveitsi ja Liechtensteini suhtes siduv. Nendes riikides reguleeritakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtutingimusi asjakohaste riigisiseste õigusaktidega, mis põhinevad 28. juuli 1951. aasta Genfi pagulasseisundi konventsiooni (mida on täiendatud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorgi protokolliga) kohaldamisel. Nende riikide puhul tuleks käesolevas määruses esitatud viiteid nimetatud direktiivile käsitada viidetena riigisisese õiguse vastavatele sätetele,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega kehtestatakse

a) nende kolmanda riigi kodanike taustakontroll liikmesriikide välispiiridel, kes ei vasta määruse (EL) 2016/399 artiklis 6 sätestatud sisenemise tingimusele ja on ületanud välispiiri ebaseaduslikult, taotlenud piirikontrolli käigus rahvusvahelist kaitset või kes on pärast otsingu- ja päästeoperatsiooni maabunud, enne nende isikute suunamist asjakohasesse menetlusse, ning

b) selliste kolmanda riigi kodanike taustakontroll, kes viibivad ebaseaduslikult liikmesriikide territooriumil, kui ei ole märke sellest, et kõnealuseid kolmanda riigi kodanikke oleks enne asjakohase menetluse algatamist välispiiril kontrollitud.

([33]) Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/146/EÜ sõlmida Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 1).

([34]) Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/350/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolli (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel piirikontrolli kaotamise ja isikute liikumisega (ELT L 160, 18.6.2011, lk 19).

([35]) Nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 866/2004 ühinemisakti protokolli 10 artiklis 2 sätestatud korra kohta (ELT L 161, 30.4.2004, lk 128).

Taustakontrolli eesmärk on tugevdada välispiire ületavate kolmanda riigi kodanike kontrolli, et tuvastada kõik kolmanda riigi kodanikud, kes peavad läbima taustakontrolli, ja kontrollida asjakohastest andmebaasidest, kas taustakontrolli läbivad isikud võivad kujutada endast ohtu sisejulgeolekule. Taustakontrolli osaks on vajaduse korral ka esialgne tervise- ja haavatavuse kontroll, et teha kindlaks isikud, kes vajavad tervishoiuteenuseid ja isikud, kes võivad kujutada endast ohtu rahvatervisele, ning teha kindlaks haavatavad isikud. Need kontrollid peavad hõlbustama inimeste suunamist asjakohastesse menetlustesse.

Käesoleva määrusega nähakse igas liikmesriigis ette ka sõltumatu seiremehhanism, et taustakontrolli käigus jälgida liidu ja rahvusvahelise õiguse, sealhulgas Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „põhiõiguste harta“) järgimist.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „oht rahvatervisele“ – määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 21 määratletud oht rahvatervisele;

2) „isikusamasuse kontroll“ – määruse (EL) 2019/817 artikli 4 punktis 5 määratletud isikusamasuse kontroll;

3) „tuvastamine“ – määruse (EL) 2019/817 artikli 4 punktis 6 määratletud tuvastamine;

4) „kolmanda riigi kodanik“ – määruse (EL) 2016/399 artikli 2 punktis 6 määratletud kolmanda riigi kodanik;

5) „kodakondsuseta isik“ – isik, keda ei peeta ühegi riigi õigussüsteemis selle riigi kodanikuks;

6) „Europoli andmed“ – määruse (EL) 2019/817 artikli 4 punktis 16 määratletud Europoli andmed;

7) „esindaja“ – füüsiline isik või organisatsioon, sealhulgas pädevate asutuste või organite määratud ametiasutus, kes esindab ja abistab saatjata alaealist ning kohaldataval juhul tegutseb saatjata alaealise nimel;

8) „biomeetrilised andmed“ – määruse (EL) 2019/817 artikli 4 punktis 11 määratletud biomeetrilised andmed;

9) „alaealine“ – alla 18-aastane kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik;

10) „taustakontrolliasutused“ – kõik pädevad asutused, kes on riigisisese õiguse kohaselt määratud täitma üht või mitut käesolevast määrusest tulenevat ülesannet, välja arvatud käesoleva määruse artikli 12 lõikes 1 osutatud tervisekontrolli;

11) „saatjata alaealine“ – alaealine, kes saabub liikmesriigi territooriumile ilma asjaomase liikmesriigi õiguse või tava kohaselt sellise alaealise eest vastutava täiskasvanuta seni, kuni selline täiskasvanu ei ole teda tegelikult oma hoole alla võtnud; sealhulgas alaealine, kes on jäänud saatjata pärast liikmesriigi territooriumile saabumist;

12) „kinnipidamine“ – isiku paigutamine liikmesriigi poolt teatavasse kohta, kus ta on ilma jäetud liikumisvabadusest;

13) „INTERPOLi andmebaasid“ – määruse (EL) 2019/817 artikli 4 punktis 17 määratletud Interpoli andmebaasid;

14) „otsingu- ja päästeoperatsioonid“ – 27. aprillil 1979 Saksamaal Hamburgis vastu võetud rahvusvahelises mereotsingute ja -päästе konventsioonis osutatud otsingu- ja päästeoperatsioonid.

Artikkel 3

Põhiõigused

Käesoleva määruse kohaldamisel järgivad liikmesriigid täielikult asjaomast liidu õigust, sealhulgas põhiõiguste hartat, asjaomast rahvusvahelist õigust, sealhulgas 28. juulil 1951 Genfis vastu võetud pagulasseisundi konventsiooni, mida on täiendatud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorgi protokolliga, rahvusvahelisele kaitsele ligipääsuga seotud kohustusi, eelkõige tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet, ning põhiõigusi.

Artikkel 4

Seos muude õigusaktidega

1. Kolmanda riigi kodanike puhul, kes peavad läbima taustakontrolli ja kes on avaldanud soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks,

a) toimub määruse (EL) 2024/1348 kohaselt esitatud rahvusvahelise kaitse sooviavalduse registreerimine vastavalt nimetatud määruse artiklile 27 ning

b) direktiivis (EL) 2024/1346 sätestatud rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu ühiseid nõudeid kohaldatakse vastavalt nimetatud direktiivi artiklile 3.

2. Ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 8 lõiget 7, kohaldatakse direktiivi 2008/115/EÜ või direktiivi 2008/115/EÜ järgivaid riigisiseseid sätteid alles pärast taustakontrolli lõppemist, välja arvatud käesoleva määruse artiklis 7 osutatud taustakontroll, mille puhul nimetatud direktiivi või seda järgivaid riigisiseseid sätteid kohaldatakse paralleelselt käesoleva määruse artiklis 7 osutatud taustakontrolliga.

Artikkel 5

Taustakontroll välispiiril

1. Käesoleva määruse kohast taustakontrolli kohaldatakse kõigi kolmanda riigi kodanike suhtes – olenemata sellest, kas nad on avaldanud soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks –, kes ei vasta määruse (EL) 2016/399 artiklis 6 sätestatud sisenemise tingimustele ja on

a) kinni peetud seoses liikmesriigi välispiiri ebaseadusliku ületamisega maa-, mere- või õhuteed pidi, välja arvatud need kolmanda riigi kodanikud, kelle biomeetrilisi andmeid ei ole asjaomane liikmesriik vastavalt määruse (EL) 2024/1358 artikli 22 lõigetele 1 ja 4 kohustatud koguma muul põhjusel kui nende vanuse tõttu, või

b) maabunud liikmesriigi territooriumile pärast otsingu- ja päästeoperatsiooni.

2. Käesoleva määruse kohast taustakontrolli kohaldatakse kõigi kolmanda riigi kodanike suhtes, kes on välispiiril asuvas piiripunktis või transiiditsoonis avaldanud soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks ja kes ei vasta määruse (EL) 2016/399 artiklis 6 sätestatud sisenemise tingimustele.

3. Kolmanda riigi kodanike suhtes, kellele on antud sisenemise luba vastavalt määruse (EL) 2016/399 artikli 6 lõikele 5, ei kohaldata taustakontrolli. Kolmanda riigi kodanike suhtes, kellel on lubatud siseneda vastavalt kõnealuse määruse artikli 6 lõike 5 punktile c ja kes avaldavad soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks, kohaldatakse taustakontrolli.

Kui taustakontrolli käigus selgub, et asjaomane kolmanda riigi kodanik vastab määruse (EL) 2016/399 artiklis 6 sätestatud sisenemise tingimustele, lõpeb asjaomase kolmanda riigi kodaniku taustakontroll.

Taustakontrolli võib katkestada, kui asjaomane kolmanda riigi kodanik lahkub liikmesriikide territooriumilt päritolu- või elukohariiki või muusse kolmandasse riiki, kuhu asjaomane kolmanda riigi kodanik otsustab vabatahtlikult tagasi pöörduda ja kus asjaomane kolmanda riigi kodanik vastu võetakse.

Artikkel 6

Liikmesriigi territooriumile sisenemise luba

Taustakontrolli ajal ei ole artikli 5 lõigetes 1 ja 2 osutatud isikutel lubatud liikmesriigi territooriumile siseneda. Liikmesriigid näevad oma riigisiseses õiguses ette sätted, millega tagatakse, et artikli 5 lõigetes 1 ja 2 osutatud isikud jäävad artiklis 8 osutatud kohtades taustakontrolli tegevatele asutustele kättesaadavaks kogu taustakontrolli ajaks, et hoida ära põgenemisohtu, põgenemisega kaasnevat võimalikku ohtu sisejulgeolekule või võimalikku ohtu rahvatervisele.

Artikkel 7

Taustakontroll liikmesriigi territooriumil

1. Liikmesriigid kohaldavad oma territooriumil ebaseaduslikult viibivate kolmanda riigi kodanike suhtes taustakontrolli ainult siis, kui sellised kolmanda riigi kodanikud ületasid välispiiri liikmesriikide territooriumile sisenemiseks ebaseaduslikult ning kui nad ei ole taustakontrolli üheski liikmesriigis veel läbinud. Liikmesriigid näevad oma riigisiseses õiguses ette sätted, millega tagatakse, et kõnealused kolmanda riigi kodanikud jäävad taustakontrolli tegevatele asutustele kättesaadavaks kogu taustakontrolli ajaks asutustele, et hoida ära põgenemisohtu ja põgenemisega kaasnevat võimalikku ohtu sisejulgeolekule.

2. Liikmesriigid võivad loobuda lõike 1 kohase taustakontrolli tegemisest, kui nende territooriumil ebaseaduslikult viibiv kolmanda riigi kodanik saadetakse kahepoolsete lepingute või kokkulepete või kahepoolse koostööraamistiku alusel kohe pärast kinnipidamist tagasi teise liikmesriiki. Sellisel juhul teeb taustakontrolli liikmesriik, kuhu asjaomane kolmanda riigi kodanik tagasi saadeti.

3. Käesoleva artikli lõike 1 kohase taustakontrolli suhtes kohaldatakse artikli 5 lõike 3 teist ja kolmandat lõiku.

Artikkel 8

Taustakontrolli nõuded

1. Artiklis 5 osutatud juhtudel viiakse taustakontroll läbi iga liikmesriigi määratud asjakohases ja sobivas kohas, mis asub üldjuhul välispiiril või selle läheduses, või teise võimalusena oma territooriumil muus kohas.

2. Artiklis 7 osutatud juhtudel tehakse taustakontroll iga liikmesriigi määratud asjakohases ja sobivas kohas liikmesriigi territooriumil.

3. Käesoleva määruse artiklis 5 osutatud juhtudel tehakse taustakontroll viivitamata ja viiakse igal juhul lõpule seitsme päeva jooksul alates sellest, kui isik välispiiril kinni peeti, kui ta maabus asjaomase liikmesriigi territooriumile või kui ta ilmus piiripunkti. Käesoleva määruse artikli 5 lõike 1 punktis a osutatud isikute puhul, kelle suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2024/1358 artikli 23 lõikeid 1 ja 4, kui nad jäävad füüsiliselt välispiirile kauemaks kui 72 tundi, kohaldatakse taustakontrolli pärast seda ja lühendatakse taustakontrolli tegemise tähtaega nelja päevani.

4. Artiklis 7 osutatud taustakontroll tehakse viivitamata ja viiakse igal juhul lõpule kolme päeva jooksul alates kolmanda riigi kodaniku kinnipidamisest.

5. Taustakontroll koosneb järgmistest osadest:

a) esialgne tervisekontroll kooskõlas artikliga 12;

b) esialgne haavatavuse kontroll kooskõlas artikliga 12;

c) isiku tuvastamine või isikusamasuse kontroll kooskõlas artikliga 14;

d) biomeetriliste andmete registreerimine kooskõlas määruse (EL) 2024/1358 artiklitega 15, 22 ja 24, kui seda ei ole veel tehtud;

e) julgeolekukontroll kooskõlas artiklitega 15 ja 16;

f) taustakontrolli kokkuvõtte täitmine kooskõlas artikliga 17;

g) asjakohasesse menetlusse suunamine kooskõlas artikliga18.

6. Nõustamist pakkuvatel organisatsioonidel ja isikutel on taustakontrolli ajal juurdepääs kolmanda riigi kodanikele. Liikmesriigid võivad kehtestada riigisisese õiguse kohaselt juurdepääsupiirangud juhul, kui see on objektiivselt vajalik asjaomase piiripunkti või taustakontrolli läbiviimise rajatise julgeoleku, avaliku korra või halduskorralduse huvides, tingimusel et juurdepääsu ei piirata seejuures märkimisväärselt või ei muudeta päris võimatuks.

7. Kolmanda riigi kodanike suhtes, kes ei ole avaldanud soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks, kohaldatakse taustakontrolli ajal direktiivis 2008/115/EÜ sätestatud asjakohaseid kinnipidamisnorme.

8. Liikmesriigid tagavad, et kõigile taustakontrolli läbivatele isikutele tagatakse elatustase, mis tagab nende toimetuleku, kaitseb nende füüsilist ja vaimset tervist ning austab nende põhiõiguste hartast tulenevaid õigusi.

9. Liikmesriigid määravad taustakontrolliasutused ja tagavad, et nende asutuste töötajatel, kes taustakontrolli teevad, on asjakohased teadmised ja nad on saanud vajaliku väljaõppe kooskõlas määruse (EL) 2016/399 artikliga 16.

Liikmesriigid tagavad, et kvalifitseeritud meditsiinitöötajad teevad artiklis 12 sätestatud esialgse tervisekontrolli ja et selleks koolitatud taustakontrolliasutuste spetsialistid teevad kõnealuses artiklis sätestatud esialgse haavatavuse kontrolli. Vajaduse korral kaasatakse neisse kontrollidesse ka liikmesriigi lastekaitseasutused ning liikmesriigi inimkaubanduse ohvrite avastamise ja tuvastamise eest vastutavad ametiasutused või samaväärsed mehhanismid.

Liikmesriigid tagavad samuti, et käesoleva määruse artiklites 14 ja 15 osutatud andmetele, süsteemidele ja andmebaasidele on juurdepääs ainult isiku tuvastamise või isikusamasuse kontrollimise ja julgeolekukontrolli eest vastutavate taustakontrolliasutuste nõuetekohaselt volitatud töötajatel.

Liikmesriigid kasutavad sobilikke töötajaid ja piisavalt vahendeid, et teha taustakontrolli tõhusalt.

Taustakontrolliasutusi võivad taustakontrolli tegemisel abistada või toetada Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti ning Euroopa Liidu Varjupaigaameti eksperdid või kontaktametnikud ja rühmad oma volituste piires, tingimusel et sellised eksperdid või kontaktametnikud ja rühmad on läbinud esimeses ja teises lõigus osutatud asjakohase koolituse.

Artikkel 9

Taustakontrolli läbivate kolmanda riigi kodanike kohustused

1. Kolmanda riigi kodanikud, kes peavad läbima taustakontrolli, peaksid jääma taustakontrolliasutustele kättesaadavaks taustakontrolli ajal.

2. Kolmanda riigi kodanikud

a) teatavad oma nime, sünniaja, soo ja kodakondsuse ning esitavad võimaluse korral neid andmeid tõendavad dokumendid ja teabe;

b) esitavad biomeetrilised andmed, nagu on osutatud määruses (EL) 2024/1358.

Artikkel 10

Põhiõiguste seire

1. Liikmesriigid võtavad vastu vajalikud sätted, et uurida seoses taustakontrolliga esitatud väiteid põhiõiguste rikkumise kohta.

Liikmesriigid tagavad vajaduse korral võimaluse tsiviil- või kriminaalmenetluse algatamiseks juhul, kui põhiõigusi ei austata või nende täitmist ei tagata kooskõlas riigisisese õigusega.

2. Iga liikmesriik näeb ette sõltumatu seiremehhanismi vastavalt käesolevas artiklis sätestatud nõuetele, mis

a) jälgib taustakontrolli käigus vastavust liidu ja rahvusvahelisele õigusele, sealhulgas põhiõiguste hartale, eelkõige seoses juurdepääsuga varjupaigamenetlusele, tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega, lapse huvidega ning asjakohaste kinnipidamise normidega, sealhulgas riigisisese õiguse asjakohaste kinnipidamise sätetega, ning

b) tagab, et seoses taustakontrolli asjakohaste toimingutega esitatud põhjendatud väiteid põhiõiguste rikkumise kohta käsitletakse tõhusalt ja põhjendamatu viivituseta, algatab vajaduse korral väidete uurimised ja jälgib uurimiste kulgu.

Sõltumatu seiremehhanism hõlmab liikmesriikide kõiki toiminguid käesoleva määruse rakendamisel.

Sõltumatul seiremehhanismil on õigus anda liikmesriikidele iga-aastaseid soovitusi.

Liikmesriigid võtavad sõltumatu seiremehhanismi sõltumatuse tagamiseks kasutusele asjakohased kaitsemeetmed. Riiklikud ombudsmanid ja riiklikud inimõiguste kaitse asutused, sealhulgas riiklikud ennetusasutused, mis on loodud piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni fakultatiivse protokolli alusel, osalevad sõltumatu seiremehhanismi toimimises ning neile võib anda sõltumatu seiremehhanismi ülesandeid. Sõltumatu seiremehhanism võib hõlmata ka asjaomaseid rahvusvahelisi ja valitsusväliseid organisatsioone ning taustakontrolliasutustest sõltumatuid avalik-õiguslikke asutusi. Kui üks või mitu neist institutsioonidest, organisatsioonidest või asutustest ei ole sõltumatu seiremehhanismiga otseselt seotud, loob sõltumatu seiremehhanism nendega tihedad sidemed ja hoiavad neid. Mehhanismiga luuakse ja säilitatakse tihedad sidemed riiklike andmekaitseasutuste ja Euroopa Andmekaitseinspektoriga.

Käesolevas artiklis sätestatud sõltumatu seiremehhanism täidab oma ülesandeid, tehes kohapealseid kontrolle ning pistelisi ja etteteatamata kontrolle.

Liikmesriigid tagavad sõltumatu seiremehhanismi jaoks juurdepääsu kõigile asjakohastele kohtadele, sealhulgas vastuvõtu- ja kinnipidamisrajatistele, üksikisikutele ja dokumentidele, kui selline juurdepääs on vajalik käesolevas artiklis sätestatud kohustuste täitmiseks. Juurdepääs asjakohastele kohtadele või salastatud dokumentidele antakse vaid isikutele, kes tegutsevad sõltumatu seiremehhanismi nimel ja kellel on asjakohane salastatud teabele juurdepääsu luba, mille on andnud pädev asutus riigisisese õiguse kohaselt.

Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet annab liikmesriikidele seiremehhanismi loomise ja sõltumatu toimimise kohta välja üldised suunised. Liikmesriigid võivad taotleda Põhiõiguste Ametilt tuge oma sõltumatu seiremehhanismi, sealhulgas mehhanismi sõltumatuse kaitse meetmete ning seiremetoodika ja asjakohaste koolituskavade kujundamisel.

Komisjon võtab arvesse sõltumatute seiremehhanismide järeldusi põhiõiguste harta tulemusliku kohaldamise ja rakendamise hindamisel vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 ([36]) artikli 15 lõikele 1 ja III lisale.

3. Käesoleva artikli lõikes 2 osutatud sõltumatu seiremehhanism ei piira määruse (EL) 2021/2303 artiklis 14 sätestatud seiremehhanismi, mille eesmärk on seirata ühise varjupaigasüsteemi operatiivset ja tehnilist kohaldamist, ega määruse (EL) 2019/1896 artiklis 80 sätestatud põhiõiguste vaatlejate rolli põhiõiguste järgimise seires Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti kogu tegevuses.

4. Liikmesriigid varustavad lõikes 2 osutatud sõltumatu seiremehhanismi asjakohaste rahaliste vahenditega.

([36]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159).

Artikkel 11

Teavitamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kolmanda riigi kodanikke, kes peavad läbima taustakontrolli, teavitatakse järgmisest:

a) taustakontrolli eesmärk, kestus ja osad, selle tegemise kord ning selle võimalikud tulemused;

b) õigus taotleda rahvusvahelist kaitset ja rahvusvahelise kaitse sooviavalduse esitamisele kohaldatavad normid, kui see on kohaldatav määruse (EL) 2024/1348 artiklis 30 täpsustatud asjaoludel, ning rahvusvahelise kaitse saamiseks soovi avaldanud kolmanda riigi kodanike puhul määruse (EL) 2024/1351 artiklites 17 ja 18 sätestatud kohustused ja nende täitmata jätmise tagajärjed;

c) kolmanda riigi kodanike õigused ja kohustused taustakontrolli käigus, sealhulgas nende artiklist 9 tulenevad kohustused, ning võimalus võtta ühendust artikli 8 lõikes 6 osutatud organisatsioonide ja isikutega ning nende organisatsioonide ja isikute võimalus temaga ühendust võtta;

d) andmesubjektile kohaldatava liidu andmekaitseõigusega, eelkõige määrusega (EL) 2016/679 antud õigused.

2. Liikmesriigid tagavad ka, et kolmanda riigi kodanikke, kes peavad läbima taustakontrolli, teavitatakse asjakohasel juhul järgmisest:

a) normid, mida kohaldatakse kolmanda riigi kodanike sisenemise nõuete suhtes vastavalt määrusele (EL) 2016/399, samuti muude asjaomasesse liikmesriiki sisenemise, seal viibimise ja elamise tingimuste suhtes, niivõrd kuivõrd seda teavet ei ole juba antud;

b) kohustus tagasi pöörduda vastavalt direktiivile 2008/115/EÜ ning võimalus osaleda programmis, millega pakutakse logistilist, rahalist ning muud materiaalset ja mitterahalist abi vabatahtliku lahkumise toetamiseks;

c) ümberpaigutamises osalemise tingimused vastavalt määruse (EL) 2024/1351 artiklile 67 või muule olemasolevale solidaarsusmehhanismile.

3. Taustakontrolli käigus antav teave esitatakse keeles, millest kolmanda riigi kodanik aru saab või millest arusaamist võib temalt mõistlikult eeldada. Teave esitatakse kirjalikult, paberil või elektroonilises vormis ja vajaduse korral suuliselt, kasutades suulise tõlke teenuseid. Alaealiste puhul esitatakse teave lapsesõbralikul ja eakohasel viisil ning artikli 13 lõigetes 2 ja 3 osutatud esindaja või isiku osalusel. Taustakontrolliasutused võivad teha vajalikud korraldused, et pakkuda kultuurivahendaja teenust, hõlbustamaks juurdepääsu rahvusvahelise kaitse menetlusele.

4. Liikmesriigid võivad anda loa asjakohastele ja pädevatele riiklikele, rahvusvahelistele ja valitsusvälistele organisatsioonidele ja asutustele anda kolmanda riigi kodanikele taustakontrolli käigus käesolevas artiklis osutatud teavet vastavalt liikmesriigi õiguse sätetele.

Artikkel 12

Esialgne tervisekontroll ja haavatavus

1. Artiklites 5 ja 7 osutatud taustakontrolli läbivad kolmanda riigi kodanikule teevad kvalifitseeritud meditsiinitöötajad esialgse tervisekontrolli, et teha kindlaks, kas isik vajab viivitamata ravi või kas ta tuleb rahvatervise huvides isoleerida. Kvalifitseeritud meditsiinitöötajad võivad iga kolmanda riigi kodaniku üldise seisundiga seotud meditsiiniliste asjaolude põhjal otsustada, et täiendav tervisekontroll ei ole taustakontrolli ajal vajalik. Artiklites 5 ja 7 osutatud taustakontrolli läbivad kolmanda riigi kodanikud saavad erakorralist arstiabi ja haiguste põhiravi.

2. Ilma et see piiraks määruse (EL) 2024/1348 artiklis 24 sätestatud liikmesriikide kohustusi, võib rahvusvahelise kaitse saamiseks soovi avaldanud kolmanda riigi kodanike puhul käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tervisekontroll moodustada osa kõnealuse määruse artiklis 24 osutatud tervisekontrollist.

3. Artiklites 5 ja 7 osutatud taustakontrolli läbivad kolmanda riigi kodanikule teevad selleks koolitatud taustakontrolliasutuste spetsialistid esialgse haavatavuse kontrolli, et selgitada välja kolmanda riigi kodanikud, kes võivad olla kodakondsuseta isikud, kelle puhul on haavatavusele osutavaid märke, kes on piinamise või muu ebainimliku või alandava kohtlemise ohvrid või kellel on erivajadused direktiivi 2008/115/EÜ, direktiivi (EL) 2024/1346 artikli 25 ja määruse (EL) 2024/1348 artikli 20 tähenduses. Haavatavuse kontrolli tegemise eesmärgil võivad taustakontrolliasutust abistada valitsusvälised organisatsioonid ja vajaduse korral kvalifitseeritud meditsiinitöötajad.

4. Kui on märke sellest, et kolmanda riigi kodanik on haavatav või tal on vastuvõtu või menetlusega seoses erivajadused, saab ta sobivates rajatistes õigeaegset ja piisavat tuge, pidades silmas tema füüsilist ja vaimset tervist. Alaealisele pakuvad koostöös liikmesriigi lastekaitseasutustega lapsesõbralikul ja eakohasel viisil tuge töötajad, kes on alaealistega tegelemiseks koolitatud ja kvalifitseeritud.

5. Ilma et see piiraks direktiivis (EL) 2024/1346 nõutud vastuvõtu erivajaduste hindamist, määruses (EL) 2024/1348 nõutud menetluslike erivajaduste hindamist ja direktiivis 2008/115/EÜ nõutud esialgset haavatavuse kontrolli, võib käesoleva artikli lõigetes 3 ja 4 osutatud haavatavuse hindamine olla osa nimetatud määruses ja direktiivides sätestatud haavatavuse ja menetluslike erivajaduste hindamisest.

Artikkel 13

Alaealiste suhtes kehtivad tagatised

1. Taustakontrolli käigus seatakse alati esikohale lapse huvid vastavalt põhiõiguste harta artikli 24 lõikele 2.

2. Taustakontrolli käigus peab alaealisega võimaluse korral olema kaasas täiskasvanud pereliige.

3. Liikmesriigid võtavad võimalikult kiiresti meetmed, mis tagavad, et esindaja, või kui esindajat ei ole määratud, isik, kes on koolitatud kaitsma alaealise huve ja tema üldist heaolu, saadab ja abistab saatjata alaealist taustakontrolli ajal lapsesõbralikul ja eakohasel viisil ning talle arusaadavas keeles. Koolitatud isik on isik, kes on määratud ajutiselt tegutsema esindajana direktiivi (EL) 2024/1346 alusel, kui see isik on määratud.

Esindajal peavad olema vajalikud oskused ja teadmised, sealhulgas alaealiste kohtlemise ja erivajaduste kohta. Esindaja tegutseb alaealise huvide ja üldise heaolu tagamiseks ning selleks, et saatjata alaealine saaks kasutada käesolevast määrusest tulenevaid õigusi ja täita kohustusi.

4. Lõike 3 kohaselt saatjata alaealise saatmise ja abistamise eest vastutav isik ei tohi olla taustakontrolli ühegi elemendi eest vastutav isik, ta tegutseb sõltumatult ega tohi saada korraldusi taustakontrolli eest vastutavatelt isikutelt ega taustakontrolliasutustelt. Selline isik täidab oma ülesandeid lapse huvide põhimõttest lähtudes ning tal on selleks vajalikud teadmised ja koolitus. Lapse heaolu ja sotsiaalse arengu tagamiseks vahetatakse koolitatud isikut vaid vajaduse korral.

5. Liikmesriigid määravad esindaja või lõikes 3 osutatud isiku, kes vastutab proportsionaalse ja piiratud arvu saatjata alaealiste eest, keda tavaolukorras ei ole samal ajal üle kolmekümne saatjata alaealise, et tagada tema suutlikkus oma ülesandeid tulemuslikult täita.

6. Asjaolu, et vastavalt direktiivile (EL) 2024/1346 ei ole määratud esindajat või nimetatud ajutiselt esindajana tegutsevat isikut, ei takista saatjata alaealisel kasutada õigust taotleda rahvusvahelist kaitset.

Artikkel 14

Tuvastamine või isikusamasuse kontroll

1. Kui seda ei ole veel tehtud määruse (EL) 2016/399 artikli 8 kohaldamise käigus, tuvastatakse või tehakse kindlaks käesoleva määruse artikli 5 või 7 kohaselt taustakontrolli läbiva kolmanda riigi kodaniku isik, kasutades kohaldataval juhul järgmist:

a) isikut tõendavad, reisi- või muud dokumendid;

b) asjaomase kolmanda riigi kodaniku esitatud või temalt saadud andmed või teave ning

c) biomeetrilised andmed.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud isiku tuvastamiseks ja isikusamasuse kontrollimiseks teevad taustakontrolliasutused kõnealuses lõikes osutatud andmeid või teavet kasutades päringuid määrustega (EL) 2019/817 ja (EL) 2019/818 loodud ühises isikuandmete hoidlas määruse (EL) 2019/817 artikli 20a ja määruse (EL) 2019/818 artikli 20a kohaselt, määrustega (EL) 2018/1860, (EL) 2018/1861 ja (EL) 2018/1862 loodud Schengeni infosüsteemis (SIS) ning vajaduse korral riigisisese õiguse kohaselt kohaldatavates riiklikes andmebaasides. Taustakontrolli läbiva kolmanda riigi kodaniku biomeetrilised andmed võetakse üks kord nii selle isiku tuvastamiseks või isikusamasuse kontrollimiseks kui ka selle isiku kohaldataval juhul Eurodac-süsteemis registreerimiseks vastavalt määruse (EL) 2024/1358 artikli 15 lõike 1 punktile b ning artiklitele 22, 23 ja 24.

3. Käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud päringute tegemine ühises isikuandmete hoidlas algatatakse Euroopa otsinguportaali kaudu kooskõlas määruse (EL) 2019/817 II peatüki ja määruse (EL) 2019/818 II peatükiga. Kui Euroopa otsinguportaali kasutamine päringute tegemiseks ühes või mitmes infosüsteemis või ühises isikuandmete hoidlas on tehniliselt võimatu, ei kohaldata käesoleva lõike esimest lõiku ning taustakontrolliasutused pääsevad ELi infosüsteemidele või ühisele isikuandmete hoidlale juurde otse. Käesolev lõige ei piira taustakontrolliasutuste juurdepääsu SISile, mille puhul Euroopa otsinguportaali kasutamine jääb vabatahtlikuks.

4. Kui kolmanda riigi kodaniku biomeetrilisi andmeid ei saa kasutada või nende lõikes 2 nimetatud andmete alusel ei õnnestu päringut teha või ei saada päringutabamust, tehakse päring kas kolmanda riigi kodaniku identiteediandmete ning reisi- või muu dokumendi andmete kombinatsiooni alusel või lõike 1 punktis b osutatud andmete või teabe alusel.

5. Biomeetriliste andmete alusel tehakse SISis päringuid vastavalt määruse (EL) 2018/1861 artiklile 33 ja määruse (EL) 2018/1862 artiklile 43.

6. Kontrolli käigus kontrollitakse võimaluse korral vähemalt ühte biomeetrilistest tunnustest, mis on kantud isikut tõendavasse, reisi- või muusse dokumenti.

Artikkel 15

Julgeolekukontroll

1. Artikli 5 või 7 kohaselt taustakontrolli läbiva kolmanda riigi kodanikule tehakse julgeolekukontroll, et kontrollida, kas isik võib kujutada endast ohtu sisejulgeolekule. Julgeolekukontroll võib hõlmata nii kolmanda riigi kodanikku kui ka tema valduses olevaid esemeid. Kõigi läbiviidavate otsingute suhtes kohaldatakse asjaomase liikmesriigi õigust.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud julgeolekukontrolli tegemiseks ja kui seda ei ole veel tehtud määruse (EL) 2016/399 artikli 8 lõikes 3 osutatud kontrolli käigus, tehakse päringud asjakohastes riiklikes ja liidu andmebaasides, eelkõige SISis, määrusega (EL) 2017/2226 loodud riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis (EES), määrusega (EL) 2018/1240 loodud Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemis (ETIAS), sealhulgas määruse (EL) 2018/1240 artiklis 34 osutatud ETIASe jälgimisnimekirjas, otsusega 2004/512/EÜ loodud viisainfosüsteemis (VIS) ning määrusega (EL) 2019/816 loodud loodud kesksüsteemis nende liikmesriikide kindlakstegemiseks, kellel on teavet kolmanda riigi kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste kohta (ECRIS-TCN), määruse (EL) 2016/794 artikli 18 lõike 2 punktis a osutatud eesmärgil töödeldavates Europoli andmetes ja INTERPOLi andmebaasides, nagu on ette nähtud käesoleva määruse artiklis 12. Sel eesmärgil võib teha päringuid ka asjakohastes riiklikes andmebaasides.

3. EESis, ETIASes, välja arvatud määruse (EL) 2018/1240 artiklis 34 osutatud ETIASe jälgimisnimekiri, ja VISis käesoleva artikli lõike 2 kohaselt päringu tegemisel peavad saadud andmed piirduma järgmisega: sisenemise keelamine, reisiloa andmisest keeldumine, selle tühistamine või kehtetuks tunnistamine või otsused keelduda viisa, pikaajalise viisa või elamisloa andmisest või otsused viisa, pikaajaline viisa või elamisluba kehtetuks tunnistada või tühistada, kui keeldumise või otsuse aluseks on julgeolekukaalutlused.

SISis päringutabamuse ilmnemisel on päringut tegeval taustakontrolliasutusel juurdepääs hoiatusteates sisalduvatele andmetele.

4. ECRIS-TCNist päritavate andmete puhul piirdutakse terroriaktide ja muud liiki raskete kuritegudega seotud süüdimõistvate kohtuotsustega, nagu on osutatud määruse (EL) 2019/816 artikli 5 lõike 1 punktis c.

5. Vajaduse korral võtab komisjon vastu rakendusaktid, milles esitatakse andmete saamise üksikasjalik kord ja kirjeldus. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 19 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 16

Tuvastamise ja julgeolekukontrolli tegemise kord

1. Artikli 14 lõikes 2 ja artikli 15 lõikes 2 sätestatud päringute tegemiseks võib juhul, kui päringud on seotud ELi infosüsteemide, Europoli andmete, INTERPOLi andmebaasidega, kasutada Euroopa otsinguportaali kooskõlas määruse (EL) 2019/817 II peatükiga ja määruse (EL) 2019/818 II peatükiga.

2. Kui artikli 15 lõike 2 kohaselt tehtud päringu tulemusel leitakse päringutabamus ühe infosüsteemi andmetest, peab taustakontrolliasutusel olema juurdepääs, et tutvuda vastavas ELi infosüsteemis tabamusega seotud andmetega vastavalt sellist juurdepääsu reguleerivates õigusaktides sätestatud tingimustele.

3. Kui päringutabamus saadakse SISis päringu tegemisel, viivad taustakontrolliasutused läbi määruses (EL) 2018/1860, (EL) 2018/1861 või (EL) 2018/1862 sätestatud menetlused, sealhulgas konsulteerivad hoiatusteate sisestanud liikmesriigiga SIRENE büroode kaudu, millele on osutatud määruse (EL) 2018/1861 artikli 7 lõikes 2 ja määruse (EL) 2018/1862 artikli 7 lõikes 2.

4. Kui kolmanda riigi kodaniku isikuandmed vastavad sellise isiku andmetele, kelle andmed on ECRIS-TCNis registreeritud ja kelle kohta on lisatud märge vastavalt määruse (EL) 2019/816 artikli 5 lõike 1 punktile c, võib neid andmeid kasutada üksnes käesoleva määruse artiklis 15 osutatud julgeolekukontrolli eesmärgil ja riiklike karistusregistritega tutvumiseks, mis toimub kooskõlas kõnealuse määruse artikliga 7c. Riiklike karistusregistritega tutvutakse enne arvamuse esitamist kõnealuse määruse artikli 7c kohaselt.

5. Kui artikli 15 lõike 2 kohaselt tehtud päringuga leitakse kokkulangevus Europoli andmetega, saadetakse Europolile kooskõlas määrusega (EL) 2016/794 automaatselt teade, milles esitatakse päringu tegemisel kasutatud andmed, et Europol saaks vajaduse korral kõnealuses määruses sätestatud teabevahetuskanaleid kasutades võtta asjakohaseid järelmeetmeid.

6. Käesoleva määruse artikli 15 lõike 2 kohaseid päringuid INTERPOLi andmebaasides tehakse vastavalt määruse (EL) 2019/817 artikli 9 lõikele 5 ja artikli 72 lõikele 1. Kui selliseid päringuid ei ole võimalik teha nii, et INTERPOLi hoiatusteate omanikule teavet ei avaldata, ei hõlma taustakontroll päringute tegemist INTERPOLi andmebaasides.

7. Kui päringutabamus saadakse määruse (EL) 2018/1240 artiklis 34 osutatud ETIASe jälgimisnimekirjas, kohaldatakse kõnealuse määruse artikli 35a sätteid.

8. Vajaduse korral võtab komisjon vastu rakendusaktid, milles nähakse ette sellise koostöö kord, mida taustakontrolli tegevad asutused ning INTERPOLi riiklikud keskbürood ja Europoli riiklik üksus teevad sisejulgeolekuohu kindlakstegemiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 19 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 17

Taustakontrolli kokkuvõte

1. Taustakontrolliasutus täidab artiklites 5 ja 7 osutatud isiku kohta kokkuvõtte, mis sisaldab järgmist:

a) nimi, sünniaeg ja -koht ning sugu;

b) info isiku kodakondsuste või kodakondsuse puudumise kohta, riikide kohta, kus ta enne saabumist elas, ja keelte kohta, mida ta räägib;

c) taustakontrolli tegemise põhjus;

d) teave artikli 12 lõike 1 kohaselt tehtud esialgse tervisekontrolli kohta, sealhulgas juhul, kui iga üksiku kolmanda riigi kodaniku üldist olukorda puudutavate asjaolude tõttu ei olnud täiendav tervisekontroll vajalik;

e) asjakohane teave artikli 12 lõike 3 kohaselt tehtud esialgse haavatavuse kontrolli kohta, eelkõige tuvastatud haavatavuse või vastuvõtu või menetlusega seotud erivajaduste kohta;

f) teave selle kohta, kas asjaomane kolmanda riigi kodanik on avaldanud soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks;

g) asjaomase kolmanda riigi kodaniku esitatud teave selle kohta, kas tema pereliikmed asuvad mõne liikmesriigi territooriumil;

h) teave selle kohta, kas artikli 15 kohane asjaomastes andmebaasides tehtud päring andis tulemuseks päringutabamuse;

i) teave selle kohta, kas asjaomane kolmanda riigi kodanik on täitnud kohustuse teha koostööd vastavalt artiklile 9.

2. Võimaluse korral sisaldab lõikes 1 osutatud kokkuvõte järgmist:

a) ebaseadusliku saabumise või sisenemise põhjus;

b) teave isiku reisiteekonna kohta, sealhulgas lähtekoht, eelmised elukohad, läbitud kolmandad riigid ja kolmandad riigid, kus võib olla rahvusvahelist kaitset taotletud või saadud, ning kavandatud sihtkoht liidus;

c) kolmanda riigi kodanikuga kaasas olevad reisi- või isikut tõendavad dokumendid;

d) märkused ja muu asjakohane teave, sealhulgas seonduv teave inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise või inimkaubanduse kahtluse korral.

3. Lõikes 1 osutatud kokkuvõttes esitatud teave registreeritakse nii, et seda saab järgneva varjupaiga- või tagasisaatmismenetluse käigus halduslikult ja kohtulikult läbi vaadata.

Tuleb täpsustada, kas lõike 1 punktides a ja b osutatud teabe on kinnitanud taustakontrolliasutus või selle on teatavaks teinud asjaomane isik.

Kokkuvõttes sisalduv teave tehakse asjaomasele isikule kättesaadavaks kas paberil või elektrooniliselt. Käesoleva artikli lõike 1 punktis h osutatud teave jäetakse välja. Enne kokkuvõtte edastamist artikli 18 lõigetes 1, 2, 3 ja 4 osutatud asjaomastele asutustele on isikul, kes peab läbima taustakontrolli, võimalus teatada, et kokkuvõttes esitatud teave on vale. Taustakontrolliasutused registreerivad kõik sellised teated käesolevas artiklis osutatud asjakohases teabes.

Artikkel 18

Taustakontrolli lõpetamine

1. Kui taustakontroll on lõpetatud või hiljemalt käesoleva määruse artiklis 8 sätestatud tähtaegade möödumisel suunatakse käesoleva määruse artikli 5 lõikes 1 osutatud kolmanda riigi kodanikud, kes ei ole avaldanud soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks, pädevatesse asutustesse, et kohaldada direktiivi 2008/115/EÜ kohaseid menetlusi, ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/399 artikli 6 lõike 5 kohaldamist.

Artiklis 17 osutatud kokkuvõte edastatakse asjaomasele asutusele, kuhu kolmanda riigi kodanik suunatakse.

2. Artiklites 5 ja 7 osutatud kolmanda riigi kodanikud, kes on avaldanud soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks, suunatakse rahvusvahelise kaitse sooviavaldusi registreerivatesse pädevatesse asutustesse.

3. Kui kolmanda riigi kodanik paigutatakse ümber vastavalt määruse (EL) 2024/1351 artiklile 67 või muu olemasoleva solidaarsusmehhanismi alusel, suunatakse asjaomane kolmanda riigi kodanik asjaomase liikmesriigi pädevatesse asutustesse koos käesoleva määruse artiklis 17 osutatud kokkuvõttega.

4. Käesoleva määruse artiklis 7 osutatud kolmanda riigi kodanike suhtes, kes ei ole avaldanud soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks, jätkatakse tagasisaatmismenetluse kohaldamist vastavalt direktiivile 2008/115/EÜ.

5. Taustakontroll lõpeb, kui käesoleva määruse artikli 5 lõigetes 1 ja 2 ning artiklis 7 osutatud kolmanda riigi kodanikud suunatakse asjakohasesse rahvusvahelise kaitse menetlusse, direktiivi 2008/115/EÜ järgivasse menetlusse või teise liikmesriigi asjaomastele asutustele seoses ümberpaigutatavate kolmanda riigi kodanikega. Kui kõik kontrollid ei ole käesoleva määruse artiklis 8 osutatud tähtaegade jooksul lõpule viidud, lõpeb isiku taustakontroll sellegipoolest ja ta suunatakse asjakohasesse menetlusse.

6. Kui kooskõlas riigisisese kriminaalõigusega on käesoleva määruse artiklis 5 või 7 osutatud kolmanda riigi kodaniku suhtes algatatud riigisisene kriminaalmenetlus või väljaandmismenetlus, võib liikmesriik otsustada taustakontrolli mitte teha. Kui taustakontroll on juba alanud, saadetakse käesoleva määruse artiklis 17 osutatud kokkuvõte, mis sisaldab taustakontrolli lõpetamise asjaolusid, direktiivi 2008/115/EÜ järgivate menetluste eest vastutavatele pädevatele asutustele või, kui kolmanda riigi kodanik on avaldanud soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks, riigisisese õiguse kohaselt rahvusvahelise kaitse taotluse registreerimiseks pädevatele asutustele.

7. Käesoleva määruse kohaselt säilitatavad isikuandmed kustutatakse vastavalt määruses (EL) 2024/1358 sätestatud tähtaegadele.

Artikkel 19

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5. Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Artikkel 20

Määruse (EÜ) nr 767/2008 muutmine

Määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklit 6 muudetakse järgmiselt:

1) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Juurdepääs VISile andmetega tutvumiseks antakse üksnes järgmiste asutuste nõuetekohaselt volitatud töötajatele:

a) iga liikmesriigi ametiasutused ja liidu asutused, kellel on käesoleva määruse artiklites 15–22, artiklites 22g–22m ja artiklis 45e sätestatud eesmärkide kohane pädevus;

b) ETIASe kesküksus ja ETIASe riiklikud üksused, mis on määratud vastavalt määruse (EL) 2018/1240 artiklitele 7 ja 8, käesoleva määruse artiklite 18c ja 18d ning määruse (EL) 2018/1240 kohaldamiseks;

c) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1356 (*) artikli 2 punktis 10 määratletud taustakontrolliasutused kõnealuse määruse artiklites 15 ja 16 sätestatud eesmärkidel;

d) iga liikmesriigi ametiasutused ja liidu asutused, kellel on määruse (EL) 2019/817 artiklites 20 ja 21 sätestatud eesmärkide kohane pädevus.

Selline juurdepääs on piiratud sellega, mis on vajalik nende ülesannete täitmiseks nimetatud eesmärkide jaoks ja sellega, mis on proportsionaalne taotletavate eesmärkidega.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1356, millega kehtestatakse kolmanda riigi kodanike taustakontroll välispiiridel ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/817 (ELT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).“;

2) lisatakse järgmine lõige:

„2a. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1356 artikli 2 punktis 10 määratletud taustakontrolliasutustel on samuti juurdepääs VISile andmetega tutvumiseks, et teha kõnealuse määruse artikli 15 lõike 2 kohane julgeolekukontroll.

Käesoleva lõike kohane päring tehakse, kasutades määruse (EL) 2024/1356 artikli 14 lõikes 1 osutatud andmeid, ning VIS saadab päringutabamuse, kui käesoleva määruse artikli 12 lõike 2 punkti a alapunktides i, v ja vi sätestatud põhjustel viisa, pikaajalise viisa või elamisloa andmisest keeldumise, selle tühistamise või kehtetuks tunnistamise otsus on lisatud sobivasse toimikusse.

Päringutabamuse saamise korral on taustakontrolliasutustel juurdepääs kõigile toimikus sisalduvatele asjakohastele andmetele.“

Artikkel 21

Määruse (EL) 2017/2226 muutmine

Määrust (EL) 2017/2226 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 6 lõikesse 1 lisatakse järgmine punkt:

„l) „toetada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/1356 (*) kehtestatud taustakontrolli eesmärke, eelkõige kõnealuse määruse artiklites 14–16 sätestatud kontrollide osas.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1356, millega kehtestatakse kolmanda riigi kodanike taustakontroll välispiiridel ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/817 (ELT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).“;

2) Artiklit 9 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse järgmine lõige:

„2b. Määruse (EL) 2024/1356 artikli 2 punktis 10 määratletud taustakontrolliasutuste nõuetekohaselt volitatud töötajatel on juurdepääs EESile EESi andmetes päringute tegemiseks.“;

b) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Juurdepääs ühises isikuandmete hoidlas säilitatavate EESi andmete kohta päringute tegemiseks antakse üksnes liikmesriikide ametiasutuste ja liidu asutuste nõuetekohaselt volitatud töötajatele, kes on pädevad täitma määruse (EL) 2019/817 artiklites 20, 20a ja 21 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/818 artiklites 20, 20a ja 21 sätestatud eesmärke (*). Selline juurdepääs on piiratud sellega, mis on vajalik nende ülesannete täitmiseks nimetatud eesmärkide jaoks ja sellega, mis on proportsionaalne taotletavate eesmärkidega.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/818, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik politsei- ja õiguskoostöö, varjupaiga ja rände valdkonnas ning muudetakse määrusi (EL) 2018/1726, (EL) 2018/1862 ja (EL) 2019/816 (ELT L 135, 22.5.2019, lk 85).“

3) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 24a

Juurdepääs andmetele julgeolekukontrolliks taustakontrolli eesmärgil

Määruse (EL) 2024/1356 artikli 2 punktis 10 määratletud taustakontrolliasutustel on juurdepääs EESile andmetes päringute tegemiseks, et teha kõnealuse määruse artikli 15 lõike 2 kohane julgeolekukontroll.

Käesoleva artikli kohase päringu tegemisel kasutatakse määruse (EL) 2024/1356 artikli 14 lõikes 1 osutatud andmeid, ning EES saadab päringutabamuse, milles määruse (EL) 2016/399 V lisa B osa punktis B, D, H, I või J sätestatud põhjustel antud sisenemiskeelu kanne on seotud sobiva isikliku toimikuga. Päringutabamuse saamise korral on taustakontrolliasutustel juurdepääs kõigile toimikus sisalduvatele asjakohastele andmetele.

Kui isiklik toimik ei sisalda biomeetrilisi andmeid, võivad taustakontrolliasutused järgmisena tutvuda asjaomase isiku biomeetriliste andmetega ja kontrollida nende vastavust VISis vastavalt määruse (EÜ) nr 767/2008 artiklile 6.“

4) Artikli 46 lõike 1 punkt a asendatakse järgmisega:

„a) artikli 9 lõigetes 2, 2a ja 2b osutatud juurdepääsu eesmärk;“.

Artikkel 22

Määruse (EL) 2018/1240 muutmine

Määrust (EL) 2018/1240 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklisse 4 lisatakse järgmine punkt:

„eb) toetab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1356 (*) eesmärke;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1356, millega kehtestatakse kolmanda riigi kodanike taustakontroll välispiiridel ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/817 (ELT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).“;

2) Artikli 8 lõikesse 2 lisatakse järgmine punkt:

„i) esitada arvamusi kooskõlas artikliga 35a.“

3) Artiklit 13 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 4a asendatakse järgmisega:

„4a. Juurdepääs ETIASe identiteediandmetele ja ühises isikuandmete hoidlas säilitatavatele reisidokumendi andmetele antakse ka üksnes liikmesriikide ametiasutuste ja liidu asutuste nõuetekohaselt volitatud töötajatele, kes on pädevad täitma määruse (EL) 2019/817 artiklites 20, 20a ja artiklis 21 sätestatud eesmärke. Selline juurdepääs on piiratud sellega, mis on vajalik nende ülesannete täitmiseks nimetatud eesmärkide jaoks ja sellega, mis on proportsionaalne taotletavate eesmärkidega.“;

b) lisatakse järgmine lõige:

„4b. Määruse (EL) 2024/1356 (taustakontrolli määrus) artikli 2 punktis 10 määratletud taustakontrolliasutustel on samuti juurdepääs ETIASele andmetega tutvumiseks, et teha kõnealuse määruse artikli 15 lõike 2 kohaseid kontrolle.

Käesoleva lõike kohase päringu tegemisel kasutatakse määruse (EL) 2024/1356 artikli 14 lõike 1 punktides a ja b osutatud andmeid ning ETIAS saadab päringutabamuse, kui käesoleva määruse artikli 28 lõikel 7 või artikli 37 lõike 1 punktidel a, b ja e põhinev reisiloa andmisest keeldumise, selle tühistamise või kehtetuks tunnistamise otsus on lisatud sobivasse taotlustoimikusse.

Päringutabamuse saamise korral on taustakontrolliasutustel juurdepääs kõigile toimikus sisalduvatele asjakohastele andmetele.

Kui käesoleva lõike kohaselt tehtud päringu tulemusel selgub, et päringu tegemisel kasutatud andmed ja artiklis 34 osutatud ETIASe jälgimisnimekirja kantud andmed on omavahel vastavuses, teatatakse vastavusest ETIASe riiklikule üksusele või Europolile, kes on sisestanud need andmed ETIASe jälgimisnimekirja, ning nad vastutavad ETIASe jälgimisnimekirja kantud andmetele juurdepääsu ja arvamuse esitamise eest kooskõlas artikliga 35a.“

c) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Iga liikmesriik määrab käesoleva artikli lõigetes 1, 2, 4 ja 4a osutatud pädevad riiklikud asutused ja käesoleva artikli lõikes 4b osutatud taustakontrolliasutuse ning edastab nende asutuste nimekirja viivitamata eu-LISA-le kooskõlas käesoleva määruse artikli 87 lõikega 2. Nimekirjas täpsustatakse, millistel eesmärkidel on iga asutuse nõuetekohaselt volitatud töötajatel juurdepääs ETIASe infosüsteemi andmetele kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 1, 2, 4 ja 4a.“

4) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 35a

ETIASe riikliku üksuse ja Europoli ülesanded seoses ETIASe jälgimisnimekirjaga taustakontrolli eesmärgil

1. Artikli 13 lõike 4b neljandas lõigus osutatud juhtudel saadab ETIASe kesksüsteem automaatse teate ETIASe riiklikule üksusele või Europolile, sõltuvalt sellest, kes on sisestanud andmed ETIASe jälgimisnimekirja. Kui ETIASe riiklik üksus või asjakohasel juhul Europol leiab, et taustakontrolli läbiv kolmanda riigi kodanik võib kujutada endast ohtu sisejulgeolekule, teavitab ta viivitamata asjaomaseid taustakontrolliasutusi ja esitab taustakontrolli tegevale liikmesriigile kahe päeva jooksul pärast teate saamist põhjendatud arvamuse järgmisel viisil:

a) ETIASe riiklikud üksused teavitavad taustakontrolliasutusi turvalise sidemehhanismi kaudu, mille eu-LISA loob ühelt poolt ETIASe riiklike üksuste ja teiselt poolt taustakontrolliasutuste vahel;

b) Europol teavitab taustakontrolliasutusi määruses (EL) 2016/794 sätestatud sidekanalite kaudu; kui arvamust ei esitata, tuleb järeldada, et julgeolekuoht puudub.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud automaatsed teated sisaldavad määruse (EL) 2024/1356 artikli 15 lõikes 2 osutatud andmeid, mida päringu tegemiseks kasutati.“

5) Artikli 69 lõikesse 1 lisatakse järgmine punkt:

„ea) vajaduse korral viide päringutele, mis on sisestatud ETIASe kesksüsteemi määruse (EL) 2024/1356 artiklite 14 ja 15 kohaldamisel, saadud päringutabamused ja päringu tulemused;“.

Artikkel 23

Määruse (EL) 2019/817 muutmine

Määrust (EL) 2019/817 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 7 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud liikmesriikide ametiasutused ja liidu asutused kasutavad Euroopa otsinguportaali EESi, VISi ja ETIASe kesksüsteemidesse sisestatud isikute või nende reisidokumentidega seonduvate andmete otsimiseks kooskõlas oma juurdepääsuõigustega, mis on sätestatud neid ELi infosüsteeme reguleerivates õigusaktides ja riigisiseses õiguses. Samuti kasutavad nad Euroopa otsinguportaali artiklites 20, 20a, 21 ja 22 osutatud eesmärkidel, et teha kooskõlas käesoleva määruse kohaste juurdepääsuõigustega päringuid ühises isikuandmete hoidlas.“

2) Artiklit 17 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Ühine isikuandmete hoidla, milles luuakse iga EESis, VISis, ETIASes, Eurodacis või ECRIS-TCNis registreeritud isiku kohta toimik, mis sisaldab artiklis 18 osutatud andmeid, luuakse eesmärgiga hõlbustada EESis, VISis, ETIASes, Eurodacis ja ECRIS-TCNis registreeritud isikute õiget tuvastamist vastavalt artiklitele 20 ja 20a ja sellele kaasa aidata, toetada mitme identiteedi detektori toimimist vastavalt artiklile 21 ning hõlbustada ja kiirendada määratud asutuste ja Europoli juurdepääsu EESile, VISile, ETIASele ja Eurodacile, kui see on vajalik terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamiseks, avastamiseks või uurimiseks vastavalt artiklile 22.“;

b) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Kui ühise isikuandmete hoidla rikke tõttu ei ole tehniliselt võimalik selles päringuid teha isiku tuvastamise eesmärgil vastavalt artiklile 20 või isiku tuvastamise või isikusamasuse kontrolli eesmärgil vastavalt artiklile 20a, mitme identiteedi tuvastamise eesmärgil vastavalt artiklile 21 või terroriaktide või muude raskete kuritegude tõkestamise, avastamise või uurimise eesmärgil vastavalt artiklile 22, teavitab eu-LISA sellest automaatselt ühise isikuandmete hoidla kasutajaid.“

3) Artikli 18 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Ühisele isikuandmete hoidlale juurdepääsu omavad ametiasutused kasutavad hoidlat vastavalt oma juurdepääsuõigustele, mis on sätestatud ELi infosüsteeme reguleerivates õigusaktides ja riigisisestes õigusaktides, ning vastavalt oma käesoleva määruse kohastele juurdepääsuõigustele artiklites 20, 20a, 21 ja 22 osutatud eesmärkidel.“

4) Lisatakse järgmine artikkel:

„*Artikkel 20a*

Juurdepääs ühisele isikuandmete hoidlale isiku tuvastamise või isikusamasuse kontrolli eesmärgil vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2024/1356 (*)

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1356 artikli 2 punktis 10 määratletud taustakontrolliasutus teeb päringu ühises isikuandmete hoidlas üksnes isiku tuvastamiseks või isikusamasuse kontrolliks vastavalt kõnealuse määruse artiklile 14, tingimusel et menetlus algatati asjaomase isiku juuresolekul.

2. Kui päringust selgub, et asjaomase isiku andmeid säilitatakse ühises isikuandmete hoidlas, antakse taustakontrolliasutusele juurdepääs, et tutvuda käesoleva määruse artikli 18 lõikes 1 osutatud andmetega, ning määruse (EL) 2019/818 artikli 18 lõikes 1 osutatud andmetele.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1356, millega kehtestatakse kolmanda riigi kodanike taustakontroll välispiiridel ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/817 (ELT L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).“;

5) Artiklit 24 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Ilma et see piiraks määruse (EL) 2017/2226 artikli 46, määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 34 ja määruse (EL) 2018/1240 artikli 69 kohaldamist, peab eu-LISA kõikide ühises isikuandmete hoidlas tehtavate andmetöötlustoimingute logisid kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 2, 2a, 3 ja 4.“;

b) lisatakse järgmine lõige:

„2a. eu-LISA peab vastavalt artiklile 20a kõikide ühises isikuandmete hoidlas tehtavate andmetöötlustoimingute logisid. Need logid sisaldavad järgmist:

a) liikmesriik, kes päringu tegi;

b) ühise isikuandmete hoidla kaudu päringut tegeva kasutaja juurdepääsu eesmärk;

c) päringu kuupäev ja kellaaeg;

d) päringu tegemiseks kasutatud andmete liik;

e) päringu tulemused.“;

c) lõike 5 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Iga liikmesriik peab logisid päringute kohta, mida teevad tema need asutused ja nende asutuste töötajad, kes on kohaselt volitatud kasutama ühist isikuandmete hoidlat vastavalt artiklitele 20, 20a, 21 ja 22. Iga liidu asutus peab logi päringute kohta, mida teevad tema selleks kohaselt volitatud töötajad, vastavalt artiklitele 21 ja 22.“

Artikkel 24

Hindamine

Hiljemalt 12. juuniks 2028 esitab komisjon aruande käesolevas määruses sätestatud meetmete rakendamise kohta.

Hiljemalt 12. juuniks 2031 ja seejärel iga viie aasta järel hindab komisjon käesolevat määrust. Komisjon esitab peamiste järelduste aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele. Liikmesriigid esitavad komisjonile kõik selle aruande koostamiseks vajalikud andmed hiljemalt 12. detsembriks 2030 ja seejärel iga viie aasta järel.

Artikkel 25

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 12. juunist 2026.

Artiklite 14–16 sätteid, mis on seotud päringutega ELi infosüsteemides, ühises isikuandmete hoidlas ja Euroopa otsinguportaalis, hakatakse kohaldama alles siis, kui iga asjaomane infosüsteem, ühine isikuandmete hoidla ja Euroopa otsinguportaal on tööle rakendatud.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel, 14. mai 2024

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
eesistuja	*eesistuja*
R. METSOLA	H. LAHBIB